Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

25 СТУДЗЕНЯ 2007 г. ЧАЦВЕР

№ 16 (25881)

Кошт 350 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

Наша газета ўключана ў «Залаты фонд прэсы» СНД

Стыхія

Фота Пятра ФАМІНА.

ВАДЗІЦЕЛЯЎ НА БЕЛАРУСКІХ ДАРОГАХ ЧАКАЮЦЬ ЧАРГОВЫЯ ВЫПРАБАВАННІ

Як паведамілі «Звяздзе» ва ўпраўленні Дзяржаўтаінспекцыі МУС краіны, 25 студзеня на большай частцы тэрыторыі Беларусі будзе ісці снег, месцамі моцны, мяцеліца, на дарогах галалёдзіца. Парывы ветру могуць дасягаць да 18 метраў у секунду. У сувязі з рэзкім пагаршэннем надвор'я ДАІ рэкамендуе пачынаючым вадзіцелям, якія не маюць вопыту кіравання транспартным сродкам у зімовых умовах, устрымацца ад паездак. А тым, хто ўсё ж выедзе ў непагадзь, варта праявіць максімум увагі і асцярожнасці: не рабіць рызыкоўных манеўраў, захоўваць дыстанцыю і бакавы інтэрвал, знізіць хуткасць на слізкай дарозе.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

БЕЛАРУСЬ І В'ЕТНАМ ДАСЯГНУЛІ ЎЗРОЎНЮ СТРАТЭГІЧНАГА ПАРТНЁРСТВА

Кіраўнік беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Прэзідэнта Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам Нгуен Мінь Чыета з 15-й гадавінай устанаўлення дыпламатычных адносінаў паміж Беларуссю і В'етнамам.

«Нашы дзяржавы маюць падобныя пазіцыі і канструктыўна ўзаемадзейнічаюць па ключавых знешнепалітычных праблемах, выступаюць супраць стварэння аднапалярнага свету, за захоўванне інтарэсаў краін, якія сталі на шлях развіцця, і краін з пераходнай эканомікай», — падкрэсліў у пасланні Прэзідэнт.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ВЫГАДА РАСІІ АД НАФТАГАЗАВАГА КАНФЛІКТУ З БЕЛАРУССЮ МІЗЭРНАЯ — МЕРКАВАННЕ РАСІЙСКАГА ПАЛІТОЛАГА

Атрыманая Расіяй выгада ад нядаўняга нафтагазавага канфлікту з Беларуссю ў $1 млрд мізэрная не толькі па сусветных мерках — яна нязначная і для расійскага бюджэту. Такую думку ўчора на прэс-канферэнцыі ў Маскве выказаў расійскі палітолаг, кіраўнік Інстытута праблем глабалізацыі Міхаіл Дзялягін.

«Нафтагазавым канфліктам мы смяротна напалохалі Захад. Акрамя таго, мы моцна пакрыўдзілі Беларусь: з братамі не ваююць», — сказаў ён.

На думку палітолага, за нафтагазавым канфліктам з Беларуссю стаяць пэўныя бізнэс-колы. «Людзям, кола якіх абмежавана сваім кашальком, саюзнікі не патрэбны. Для іх сябры, браты, саюзнікі — гэта чыстая страта», — падкрэсліў Міхаіл Дзялягін.

Рашэнне аб павышэнні цаны на газ для Беларусі, лічыць ён, накіравана на разбурэнне беларускай эканомікі і беларускага грамадства. У той жа час, падкрэсліў Міхаіл Дзялягін, Захад уважліва глядзіць на развіццё беларуска-расійскіх адносінаў. «На Захадзе наспявае стратэгічны праект — ператварыць Беларусь у маленькую еўрапейскую Расію, якая будзе аб'ектам зайздрасці для бядненькіх слаёў расіян», — лічыць расійскі палітолаг.

Эдуард ПІВАВАР, БЕЛТА.

«МЫ — ПАРТНЁРЫ НАДЗЕЙНЫЯ»

Гэтымі словамі падвёў вынікі сустрэчы з кіраўніцтвам Міжнароднай кампаніі «Apollo-Rida Polland», якая адбылася 24 студзеня ў Мінскім аблвыканкаме, яго старшыня М.Ф. Дамашкевіч.

Гэтая кампанія спецыялізуецца на нерухомасці і валодае значнымі плошчамі розных універсальных збудаванняў у такіх краінах, як Польшча, Германія, Расія, Украіна і некаторых іншых. Яна мае рэпутацыю надзейнага партнёра ў сферы сваёй дзейнасці, яе партнёрамі з'яўляюцца многія іншыя буйныя кампаніі, шматнацыянальныя карпарацыі, фінансавыя інстытуты і ўрадавыя арганізацыі шэрагу краін.

На сустрэчы прэзідэнт кампаніі «Apollo-Rida Polland» Мітцнер Дэвід сказаў: «Мы вельмі зацікаўленыя ў магчымым супрацоўніцтве з Мінскай вобласцю ў сферы інвеставання будаўніцтва супермаркетаў і іншых аб'ектаў прыдарожнага сэрвісу ў рэгіёне і маем магчымасць рабіць гэта па ўсёй вашай рэспубліцы. Сталічная вобласць вельмі прыцягальная для інвестараў, і мы, ведаючы пра вас як пра надзейнага партнёра, не баімся ісці сюды са сваім капіталам. Пры ўмове дасягнення ўзгодненых пазіцый мы гатовыя за 3 гады стварыць тут сучасную развітую структуру прыдарожнага сэрвісу і забяспечыць занятасць 3—4 тысячам беларускіх грамадзян».

Старшыня аблвыканкама М.Ф. Дамашкевіч адзначыў, што гэтая сустрэча і выказаныя ў ходзе перамоў прапановы з'яўляюцца практычным крокам да рэалізацыі патрабаванняў кіраўніка дзяржавы А.Р. Лукашэнкі па прыцягненню ў эканоміку і сацыяльную сферу Беларусі дадатковых інвестыцыйных сродкаў, што будзе садзейнічаць больш якаснаму забеспячэнню дзяржаўных сацыяльных стандартаў.

У ходзе перамоў бакі абмеркавалі папярэднія ўмовы рэалізацыі сумеснага праекта і вызначылі план сваіх дзеянняў на бліжэйшую перспектыву.

Галоўнае ўпраўленне ідэалагічнай работы аблвыканкама.

«ЗАРЫ НАД СОЖАМ» — 75!

Столькі споўнілася 25 студзеня кармянскай раённай газеце, якая заўсёды (робіць гэта і зараз) асвятляла шматграннае жыццё рэспублікі, вобласці і, вядома ж, свайго раёна. Газета ўзнагароджана Ганаровай граматай Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, неаднаразова выходзіла пераможцам розных рэспубліканскіх конкурсаў...

Юбілей газеты супаў з такой датай: споўнілася 40 гадоў, як у калектыў прыйшоў на працу малады супрацоўнік Анатоль Ушаў, і зараз гэты адзін са старэйшых журналістаў Гомельшчыны з'яўляецца галоўным рэдактарам газеты. Віншуем «Зару над Сожам» і жадаем яе калектыву моцнага здароўя і новых поспехаў!

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ТАКСІ ПРАНУМАРУЮЦЬ

Беларускія таксісты неўзабаве атрымаюць асабістыя нумарныя знакі для сваіх аўтамабіляў.

Як паведаміў падчас прэс-канферэнцыі міністр унутраных спраў Уладзімір Навумаў, аўтамабілі таксі будуць мець нумары жоўтага колеру. Ужо аб'яўлены тэндар на іх вытворчасць. Паводле слоў кіраўніка МУС, увядзенне нумарных знакаў для таксі паспрыяе больш эфектыўнай барацьбе з незаконнымі перавозкамі пасажыраў.

Міністр таксама адзначыў, што для выяўлення «таксістаў-нелегалаў» у кожным падраздзяленні дарожна-патрульнай службы ДАІ дзейнічае тэлефон «гарачай лініі».

Мікола ДЗЯБЁЛА.

Твае правы

КВАТЭРА. У «РАБОЧЫМ» ВАРЫЯНЦЕ

Кожная поўная сям'я, якая мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, можа адначасова знаходзіцца адразу ў трох чэргах — па месцы жыхарства, а таксама па месцах работы мужа і жонкі. Між тым, якраз наконт апошніх варыянтаў вырашэння вядомага «жыллёвага пытання» раз-пораз і ўзнікаюць няпростыя пытанні. У прыватнасці, каго і на якіх умовах прымаюць на ўлік на рабоце, якую ролю адыгрывае тут «фактар прапіскі», як часта неабходна аднаўляць пакет неабходных дакументаў, і, уласна кажучы, ці магчыма ў такой сітуацыі прэтэндаваць на дапамогу дзяржавы або «свайго» прадпрыемства? З усім гэтым і іншым мы паспрабуем разабрацца з дапамогай намесніка загадчыка юрыдычнай кансультацыі галоўнага прававога ўпраўлення апарата Савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Васіля Мікалаевіча КОРСУКА.

Метраж. Але не толькі

Першая і ці не галоўная ўмова для пастаноўкі на ўлік як па месцы жыхарства, так і па месцы працы — наяўнасць менш чым 15 квадратных метраў агульнай плошчы на кожнага члена сям'і. Разам з тым гэта ўмова не адзіная. Як зазначае Васіль Корсук, Палажэнне аб парадку ўліку грамадзян, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, і прадастаўлення жылых памяшканняў дзяржаўнага жыллёвага фонду, што зацверджана ўказам кіраўніка дзяржавы ад 29 лістапада 2005 года, вызначае даволі вялікі пералік падстаў, паводле якіх прыняць на ўлік могуць і незалежна ад метражу. Такім чынам, спынімся на некаторых, найбольш распаўсюджаных сітуацыях.

Так, па-першае, не зважаючы на колькасць квадратных метраў, прымаюцца на ўлік грамадзяне, якія пражываюць у жылых памяшканнях, што прызнаныя неадпаведнымі санітарным і тэхнічным патрабаванням. Па-другое, жыхары інтэрнатаў — за выключэннем выпадкаў пражывання ў сувязі з навучаннем, сезоннымі ці часовымі работамі. Па-трэцяе, асобы, што пражываюць у памяшканнях дзяржаўнага жыллёвага фонду па дагаворах паднайму, або ў памяшканнях прыватнага фонду — па дагаворах найму. Па-чацвёртае, на пастаноўку на ўлік могуць разлічваць работнікі, што пражываюць у службовых дамах ці кватэрах. Па-пятае, грамадзяне, якія пражываюць у аднапакаёўцы ці ў адным пакоі з іншымі асобамі, што, згодна са спецыяльным пералікам Міністэрства аховы здароўя, маюць небяспечныя для навакольных захворванні. Па-шостае, грамадзяне, якія пражываюць у адной кватэры ці аднакватэрным жылым доме, якія заселены некалькімі ўласнікамі, або, кажучы інакш, у «кватэрах з агульнай кухняй».

Па-сёмае, гаворка ідзе аб грамадзянах, што пражываюць у кватэрах з неізаляванымі сумежнымі пакоямі пры адсутнасці блізкага сваяцтва. Па-восьмае, аб асобах, што ўзялі першы шлюб, — пры ўмове, што ні муж, ні жонка не маюць асобнай кватэры. Наступная падстава — нараджэнне ці ўсынаўленне дзіцяці без уступлення ў шлюб пры адсутнасці зноў-такі асобнай кватэры. Далей. Без уліку метражу ў чаргу прымаюцца спецыялісты, якія прыбылі на працу па размеркаванню навучальных устаноў або па накіраванню дзяржаўных органаў у зоны з радыяцыйным забруджваннем з узроўнем больш за 5 Кюры. Нарэшце, не бяруцца пад увагу метры ў адносінах да дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без бацькоўскай апекі, якія не маюць ва ўласнасці жылля ці не могуць ўсяліцца ў жылое памяшканне, з якога яны некалі выбылі.

— Апроч агульных нормаў, кожнае прадпрыемства ці арганізацыя мае права практыкаваць і свае падыходы, — працягвае Васіль Корсук. — Да прыкладу, у калектыўным дагаворы можна вызначыць патрэбу ў залежнасці і ад іншай забяспечанасці квадратнымі метрамі. Аднак мінімальная «планка» такой патрэбы зноў-такі не павінна складаць менш за 15, а максімальная — больш за 20 «квадратаў». Праўда, трэба мець на ўвазе, што ў выпадку забяспечанасці жылплошчай у такім інтэрвале можна разлічваць на фінансавую падтрымку ў будаўніцтве толькі з боку наймальніка. Тады права на дапамогу з боку дзяржавы тут ужо не будзе.

Прапіска — не падстава для адмовы

Адно з «папулярных» пытанняў: ці могуць паставіць на ўлік па месцы працы паўторна? Да прыкладу, у выпадку змянення складу сям'і.

— Калі змяніўся склад сям'і, і на кожнага яе члена ўжо не хапае тых жа 15 «квадратаў» агульнай плошчы, паставіць на ўлік на паляпшэнне жыллёвых умоў не толькі могуць, але і абавязаны, — адзначае Васіль Корсук. — Прычым паставіць незалежна ад таго, атрымліваў такі чалавек кватэру раней ці не.

І яшчэ адна няпростая тэма. Не сакрэт, што ў той жа сталіцы працуе значная колькасць жыхароў навакольных раёнаў. Ці мае права наймальнік ставіць на ўлік такіх грамадзян?

— Згодна з нашым заканадаўствам, зараз ёсць магчымасць прымаць работнікаў на ўлік па месцы знаходжання арганізацыі незалежна ад прапіскі, — тлумачыць Васіль Корсук. — Пры гэтым ранейшая норма, якая вызначала адной з умоў пастаноўкі на ўлік у арганізацыі пэўны час работы ў ёй, ужо не дзейнічае.

Галоўнае — падаць заяву

Пакет дакументаў, неабходны для пастаноўкі на ўлік па месцы работы, такі ж, як і для пастаноўкі па месцы жыхарства. У прыватнасці, у гэты пакет уваходзіць даведка з бюро па рэгістрацыі і тэхнічнай інвентарызацыі, даведка аб складзе сям'і. Апроч таго, у пэўных сітуацыях могуць спатрэбіцца, да прыкладу, рашэнне мясцовага выканаўчага і распарадчага органа аб прызнанні цяперашняга жылога памяшкання работніка неадпаведным санітарным і тэхнічным патрабаванням, медыцынскае заключэнне дзяржаўнай арганізацыі аховы здароўя аб наяўнасці захворванняў, пры якіх немагчыма сумеснае пражыванне ў адным пакоі ці кватэры, і г.д. І яшчэ. Калі гаворка ідзе аб сацыяльным жыллі, давядзецца прадставіць даведку аб даходах. А ў выпадку, калі работнік мае пэўныя льготы, трэба даць дакументы, якія гэтыя льготы пацвярджаюць.

— Разам з тым з 8 красавіка мінулага года змяніўся сам парадак уліку дакументаў, — зазначае Васіль Корсук. — Раней адначасова з падачай заявы ўсе патрэбныя даведкі павінен быў прадставіць сам грамадзянін. Зараз жа, згодна з прынцыпам «аднаго акна», непасрэдна работнік піша толькі заяву. Тады як запыт на дакументы з БРТІ, ЗАГСа, даведку з месца жыхарства абавязаны зрабіць з месца работы. І прычым — на працягу 3 дзён з даты падачы заявы.

У сваю чаргу на падрыхтоўку дакументаў установам, куды робіцца запыт, адводзіцца 10 дзён. Пасля даведкі накіроўваюцца на месца работы заяўніка. З прыкладаннем квітанцый аб аплаце — калі, вядома, тая ці іншая даведка з'яўляецца платнай і падлягае аплаце самім грамадзянінам. Зрэшты, тут жа трэба зрабіць вельмі істотную агаворку — сабраць дакументы можа і сам работнік. Прынамсі, такое права ў яго застаецца.

Важнае новаўвядзенне датычыцца таксама парадку «абнаўлення» дакументаў. Раней грамадзянін павінен быў рабіць гэта кожны год. Зараз жа штогадовыя пацвярджэнні патрэбы ў паляпшэнні жыллёвых умоў не прадугледжаны. Заканадаўства вызначае, што абнаўленне (за выключэннем выпадку, калі чалавек прэтэндуе на сацыяльнае жыллё) патрабуецца адзін раз у пяць гадоў. І здзяйсняць яго можа той жа наймальнік.

Дарэчы, цікавы нюанс. Паводле слоў Васіля Корсука, улік работнікаў, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, у кожнай арганізацыі павінна весці адказная асоба, якая прызначаецца спецыяльным загадам кіраўніка. Прычым такой асобай не можа быць старшыня прафкама. Бо ёсць канкрэтнае патрабаванне заканадаўства — кантроль за вядзеннем уліку на прадпрыемстве здзяйсняецца прафсаюзным камітэтам. А кантраляваць «саміх сябе» прафкам ці яго старшыня, зразумела, не могуць.

— Пасля збору ўсіх дакументаў рашэнне аб прыняцці работніка на ўлік прымаецца на сумесным пасяджэнні адміністрацыі прадпрыемства і прафкама, — працягвае Васіль Корсук. — Такім чынам, складаецца ўліковая справа, у якой, апроч усяго, павінна быць выпіска з пратакола сумеснага пасяджэння і копія паведамлення аб прыняцці на ўлік, якая накіроўваецца работніку на працягу 10 дзён. А далей уліковыя справы перадаюцца адказнай асобе, задача якой — праводзіць штогадовыя зверкі патрэбы і фарміраваць спісы. Прычым для кантролю за правільнасцю размеркавання жылля экзэмпляр гэтых спісаў можа перадавацца ў выканкам.

Пенсіянеры застаюцца ў спісах

Асноўная падстава для выключэння з чаргі — зразумела, «самастойнае» вырашэнне кватэрнага пытання непасрэдна работнікам. Або змяненне колькасці членаў яго сям'і. Да таго ж са спісаў будуць выключаны асобы, якія вырашаюць змяніць месца працы. Застацца ў чарзе тут можна толькі пры адной умове — звальненне ў выніку скарачэння. І тое толькі да таго моманту, пакуль скарочаны работнік не здолее ўладкавацца зноў.

Асобны выпадак — выхад на пенсію. Як падкрэслівае Васіль Корсук, выкрэсліваць са спісаў грамадзян на гэтай падставе нельга. Чарга захоўваецца нават у выпадку, калі пенсіянер знайшоў сабе новае месца ў іншай арганізацыі.

— Аднак пры гэтым ёсць правіла — чалавек, які ўжо знаходзіцца на пенсіі, на ўлік на паляпшэнне жыллёвых умоў па месцы працы прыняты быць не можа, — зазначае Васіль Корсук. — І выключэнне з падобнага правіла магчыма толькі ў адным выпадку — прадастаўлення дадатковых гарантый пенсіянерам непасрэдна ў калектыўным дагаворы арганізацыі.

Шанц дае калдагавор

Зноў-такі варта паўтарыцца: чалавек, які стаіць на ўліку па месцы работы на падставе нормаў агульнага заканадаўства, можа разлічваць на дзяржаўную падтрымку. І ў тым ліку — на льготны крэдыт і аднаразовую субсідыю. Між тым, якую дапамогу ў будаўніцтве акажа непасрэдна арганізацыя?

— Абавязковага патрабавання да наймальнікаў аказваць фінансавую падтрымку работнікам у паляпшэнні жыллёвых умоў няма, — зазначае Васіль Корсук. — У той жа час ёсць магчымасць вызначыць такую падтрымку ў рамках калектыўнага дагавора. Прычым якіх-небудзь абмежаванняў тут не існуе. Па сутнасці, памер дапамогі будзе залежыць толькі ад аднаго — фінансавых магчымасцяў канкрэтнай арганізацыі.

Сяргей ГРЫБ.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

МІНСК У ПОШУКАХ... БУДАЎНІКОЎ

У сталіцы назіраецца востры дэфіцыт рабочых будаўнічых спецыяльнасцяў — аб гэтым карэспандэнту «Звязды» паведамілі ў Мінскім гарадскім цэнтры занятасці насельніцтва.

Паводле звестак на пачатак студзеня, у цэлым па гораду налічвалася 13 397 рабочых вакансій, прычым прыкладна чацвёртая частка з іх была менавіта прадстаўнікоў будаўнічых спецыяльнасцяў. Да прыкладу, зараз арганізацыям горада патрабуецца адразу 569 муляраў, 154 маляры, 134 маляры-тынкоўшчкі, 111 плітачнікаў-абліцоўшчыкаў, 98 бетоншчыкаў, 61 цясляр. Да таго ж чакаецца, што бліжэй да «актыўнага сезона» будаўнічых работ падобныя лічбы будуць узрастаць.

У сувязі з гэтым, адзначаюць у цэнтры, многія арганізацыі сталіцы гатовыя прапанаваць працоўныя месцы жыхарам іншых, і не толькі прылеглых да Мінска, раёнаў. А ў асобных выпадках — нават з прадастаўленнем месца ў інтэрнаце. Праўда, гаворка ідзе выключна аб прадстаўніках будаўнічых спецыяльнасцяў, якія валодаюць адпаведнай кваліфікацыяй. І, апроч таго, перавага ў працаўладкаванні іншагародніх рабочых-будаўнікоў з прадастаўленнем жылля аддаецца грамадзянам нашай краіны без сем'яў.

Між тым, зазначылі ў цэнтры занятасці, не менш значныя праблемы з запаўненнем вакансій узнікаюць і па некаторых іншых прафесіях. Апроч будаўнікоў, зараз у наймальнікаў сталіцы існуе вялікі попыт на вадзіцеляў аўтамабіляў, аўтобусаў і тралейбусаў, а таксама на гандляроў і касіраў.

Сяргей ГРЫБ.

СТРУКТУРНАЯ ПЕРАБУДОВА КРЫМІНАЛУ

У Беларусі назіраецца тэндэнцыя росту злачынстваў, якія не ўяўляюць вялікай грамадскай небяспекі

Учора адбылася прэс-канферэнцыя міністра ўнутраных спраў Беларусі Уладзіміра Навумава.

Генерал Навумаў адзначыў, што летась у нашай краіне значна змянілася структура злачыннасці: зменшылася колькасць цяжкіх парушэнняў закона і адбыўся рост злачынстваў, якія не ўяляюць вялікай грамадскай небяспекі. Паводле слоў кіраўніка МУС, напрыклад, у выніку прынятых дзяржавай мераў у сферы барацьбы з гандлем людзьмі, колькасць згвалтаванняў зменшылася да ўзроўню 60-х гадоў, калі «мараль у грамадстве была крыху вышэйшай». Затое «прагрэсуюць» сучасныя віды злачыннасці. У прыватнасці, як адзначыў міністр, за апошнія 3 гады ў дзесяткі разоў вырасла статыстыка крадзяжоў мабільных тэлефонаў. Увогуле летась было зарэгістравана 191,5 тысячы злачынстваў, з якіх каля 70 працэнтаў звязаны з замахам на ўласнасць. Адметна, што палову ўсіх злачынстваў здзяйсняюць асобы, якія раней мелі непрыемнасці з законам. Кожны трэці парушальнік знаходзіўся ў нецвярозым стане. На рахунку непаўналетніх прыкладна 13 працэнтаў злачынстваў. Кіраўнік МУС падкрэсліў, што падлеткавая злачыннасць скарачаецца. Пра гэта яскрава сведчыць той факт, што 2 гады таму была зачынена дзіцячая калонія. Зараз абмяркоўваецца магчымасць ліквідацыі яшчэ адной такой папраўчай установы. Калі гэта адбудзецца, то ў Беларусі застанецца толькі адна калонія для непаўналетніх, разлічаная на 500—700 дзяцей.

Міністр таксама пракаментаваў некаторыя «гучныя» справы. У прыватнасці, генерал Навумаў патлумачыў, чаму сталічныя барацьбіты з эканамічнай злачыннасцю затрымалі толькі пасрэднікаў, якія вымагалі ў дырэктара адной сталічнай арганізацыі хабар у памеры 7 мільёнаў долараў.

Нагадаю, што гэтая «хабарная гісторыя» адбылася ў сакавіку мінулага года. Службовыя асобы шэрагу буйных прадпрыемстваў сталіцы вымагалі ў кіраўніка будаўнічай фірмы 7 мільёнаў долараў. Гэтыя грошы, паводле слоў «падбухторшчыкаў», прызначаліся нібыта кіраўнікам Мінскага райвыканкама, якія павінны былі станоўча вырашыць пытанне аб выдзяленні забудоўшчыку 20 гектараў зямлі пад катэджы паблізу населенага пункта Капішча. У момант, калі пасрэднікі атрымлівалі першую «траншу» хабару ў памеры 1,5 мільёна долараў, іх і арыштавалі супрацоўнікі міліцыі. Уладзімір Навумаў патлумачыў, што злачынцы маглі знікнуць з грашыма. Таму міліцыянеры не сталі чакаць, што будуць рабіць пасрэднікі далей, панясуць яны хабар чыноўнікам ці не стануць ні з кім дзяліцца такой вялікай здабычай. Апошняя версія выглядае найбольш праўдападобна. Зрэшты, усе кропкі над «і» ў гэтай «гучнай» справе павінен паставіць суд.

Не завяршыўся таксама і працэс па яшчэ адной «гучнай» справе. У ёй фігуруюць колішнія кіраўнікі некаторых мадэльных агенцтваў, якія займаліся вывазам беларускіх дзяўчат за мяжу з мэтай сексуальнай эксплуатацыі. Па інфармацыі міністра, на лаве падсудных апынуліся больш за 10 гандляроў «жывым таварам», ахвярамі якіх сталі каля 800 нашых суайчынніц. Суд праходзіць за зачыненымі дзвярыма.

Увогуле, паводле слоў міністра, асноўным крытэрыем эфектыўнасці працы міліцэйскіх падраздзяленняў з'яўляюцца не толькі і не столькі лічбавыя паказчыкі, а найперш меркаванні людзей. Дык вось. Як сведчаць сацыялагічныя апытанні, апошнім часам павысіўся аўтарытэт вартавых правапарадку ў грамадстве. Напрыклад, з усіх органаў дзяржаўнай улады і грамадскіх арганізацый трэць рэспандэнтаў выказала давер найперш міліцыі свайго горада ці раёна.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

ПРАПІСНАЯ ЭПАПЕЯ НАБЛІЖАЕЦЦА ДА ЗАВЯРШЭННЯ

У бліжэйшыя 2 гады будзе ліквідаваны адзін з самых жывучых перажыткаў савецкага мінулага — інстытут прапіскі.

Такую інфармацыю паведаміў падчас сустрэчы з журналістамі **міністр унутраных спраў Беларусі Уладзімір НАВУМАЎ**. Паводле яго слоў, адпаведны заканадаўчы акт будзе разгледжаны ўжо ў лютым. Паводле гэтага дакумента замест прапіскі плануецца ўкараніць сістэму рэгістрацыі грамадзян па месцы жыхарства. Кіраўнік МУС падкрэсліў, што ініцыятарам адмены прапіскі былі не праваахоўныя органы, а ЖЭСы і іншыя ўстановы, якія зацікаўлены ў дакладным уліку пражывання людзей.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

БЕЛПРОМСТРОЙБАНК
ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

ОАО «Белпромстройбанк» устанавливает с 25 января 2007 г. следующие условия выпуска сберегательных сертификатов физических лиц в белорусских рублях:

Срок обращения	Процентная ставка (годовых)	Номинальная стоимость (рублей)	Периодичность выплаты процентов
3 месяца	12	от 200 000	Одновременно с погашением сберегательного сертификата

Дополнительную информацию можно получить в любом учреждении ОАО «Белпромстройбанк» или по телефону в г. Минске 289-46-06.

Лицензия Национального банка Республики Беларусь № 4 от 27.10.2006 года на осуществление банковской деятельности.

Возврат средств физических лиц в ОАО «Белпромстройбанк» гарантируется в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

БЕЛАРУСБАНК

Сделайте себе и близким подарок!

АСБ «Беларусбанк» информирует, что с 26 января по 7 марта 2007 года включительно принимает денежные средства населения на новый срочный банковский вклад в белорусских рублях

«ПАДАРУНАК».

Срок хранения вклада — 3 месяца.
Фиксированная ставка — 12 % годовых.
Минимальная сумма для открытия вклада — не ограничена.

Особые условия вклада «Падарунак»:
- Вклад может быть открыт на имя другого лица.
- Неизменная процентная ставка до конца срока вклада.
- Без права пополнения вклада.
- Ежемесячная капитализация дохода и его выплата.

АСБ «Беларусбанк» также с 26 января по 7 марта 2007 года включительно осуществляет прием денежных средств населения на новый срочный банковский вклад для физических лиц в иностранной валюте

«ПРАЗДНИЧНЫЙ».

Срок хранения вклада — 2 месяца.
Фиксированная ставка — 7 % годовых.
Минимальная сумма для открытия вклада — не ограничена.
Валюта вклада — доллары США или евро.

Особые условия вклада «Праздничный»:
- Вклад может быть открыт на имя другого лица.
- Неизменная процентная ставка до конца срока вклада.
- Без права пополнения вклада.
- Ежемесячная капитализация дохода и его выплата.

Обращаем Ваше внимание, что выгодным размещением денежных средств может быть приобретение

СБЕРЕГАТЕЛЬНЫХ СЕРТИФИКАТОВ.

С 26 января по 7 марта 2007 года включительно АСБ «Беларусбанк» **повысил процентные ставки по сберегательным сертификатам АСБ «Беларусбанк» с 10 % до 12 %** годовых.

Процентная ставка в период срока обращения сертификата не изменяется.

Время обращения сертификата 3 месяца.

Сберегательные сертификаты банка выпускаются в белорусских рублях и являются именными.

Погашение сертификатов осуществляется в любом отделении банка, независимо от места их приобретения.

Также предлагаем воспользоваться другими услугами, имеющимися в банке.

Будем рады видеть Вас клиентами АСБ «Беларусбанк».

Дополнительную информацию можно получить в любом учреждении АСБ «Беларусбанк» или на веб-сайте банка

http://www.belarus-bank.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 27.10.2006 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь.

ISSN 1990-763X

КУРСЫ ВАЛЮТ

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 25.01.2007 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША	2 140,00
1 еўра	2 784,57
1 латвійскі лат	3 992,16
1 літоўскі літ	806,45
1 чэшская крона	99,30
1 польскі злоты	717,29
1 расійскі рубель	80,79
1 украінская грыўня	422,80

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў

Цэнтрабанк РФ

USD	26,4879
10 UAH	52,3600
1000 BYR	12,3591
EUR	34,4555

Курс у гандлёвых кампаніях (на 25.01.2007 г.)

USD	2210 / 2325

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2007 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

Надзённае

Са студзеня стаўкі падаходнага падатку сталі іншымі

Як вядома, да пачатку сакавіка грамадзяне краіны павінны здаць у падатковую інспекцыю дэкларацыю аб сукупным гадавым даходзе за мінулы каляндарны год. Дэкларацыю павінны запаўняць тыя фізічныя асобы, якія атрымлівалі даходы з двух і больш крыніц, а іх сума перавысіла 7 млн 360 тысяч 10 рублёў. З пачатку года стаўкі падаходнага падатку змяніліся. У сувязі з гэтым наш чытач, жыхар сталіцы Ігар Бяляеў, пытаецца, ці змяняецца таксама і мінімальная рыса сукупнага гадавога даходу, пасля якой трэба запаўняць дэкларацыю?

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» **ў аддзеле вылічэння маёмасных падаткаў, дэкларавання даходаў і маёмасці Міністэрства па падатках і зборах**, ведамствам прынята пастанова, дзе вызначаны новыя стаўкі падаходнага падатку. Згодна з дакументам, з пачатку студзеня мінімальнай стаўкай падатку ў памеры 9 працэнтаў будзе абкладацца сукупны гадавы даход да 7 440 000 рублёў. Калі сукупны гадавы даход вагаецца ад 7 440 001 рубля да 18 600 000 тады падатак складзе 669 600 рублёў плюс 15 працэнтаў з сумы, якая большая за мінімальную рысу. Пры сукупным гадавым даходзе ад 18 600 001 рубля да 26 040 000 рублёў сума падатку будзе складаць 2 343 600 рублёў плюс 20 працэнтаў ад сумы, якая перавышае 18 600 000 рублёў. Наступная стаўка падатку ў памеры 3 831 600 рублёў плюс 25 працэнтаў ад сумы, якая перавышае 26 040 000 рублёў, будзе дзейнічаць, калі сукупны гадавы даход не дасягае 33 480 000 рублёў. І апошняя, самая вялікая стаўка (сума) падатку будзе дзейнічаць, калі сукупны даход за год будзе складаць 33 480 001 рубель і вышэй. У такім разе трэба будзе заплаціць падатак за год 5 691 600 рублёў плюс 30 працэнтаў ад сумы, якая перавышае 33 480 000 рублёў.

Трэба заўважыць, што вышэйназваныя новыя стаўкі падаходнага падатку прымяняюцца толькі ў 2007 годзе. Што датычыцца мінімальнай рысы сукупнага гадавога даходу за мінулы год, пасля якой трэба запаўняць дэкларацыю, то яна засталася на мінулым узроўні — 7 млн 360 тысяч 10 рублёў. Падаткавікі раяць наведваць інспекцыю зараз, а не чакаць апошніх дзён лютага, калі традыцыйна ўзнікаюць чэргі.

Сяргей КУРКАЧ.

ТАЦЦЯНІН ДЗЕНЬ

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Таццянін дзень!
Шчыруе гэта свята
заўжды з імпэтам,
весела,
заўзята!
Ледзь толькі запраменіцца
світанак,
Таццян ужо вітае светлы ранак.
За ранкам надыходзіць
дзень вірлівы —
ён для Таццян
хвалюючы, шчаслівы.
Дзень адышоў —
Таццянам зноў сустрэча —
чакае іх
ласкавы, цёплы вечар.
І ўрэшце Месяц паглядае
ў вочы —
Таццянам зычыць ён
салодкай ночы!
Я ж адчуваю
зайздрасць незямную —
Таццян
да Месяца таго
раўную!

Яўген ЛЯХАЎ.

ЧЭКІ ВЯРНУЦЬ МОЖНА.

Пытальнік

Трэба толькі ўступіць у права спадчыннасці

Я адзінокая пенсіянерка, мне 85 гадоў. Муж — удзельнік Вялікай Айчыннай вайны — пайшоў з жыцця дзесяць гадоў таму. У 1994 годзе мы абмянялі ў Віцебску свае чэкі «Маёмасць» на акцыі ААТ СІФ «ПРІФ». Потым гэта таварыства перавялі ў Мінск. На працягу многіх гадоў ніякіх дывідэндаў мы не атрымлівалі. Я вырашыла вярнуць свае чэкі «Маёмасць» і ў 2004 годзе атрымала іх. А вось чэкі мужа ўжо два гады вярнуць не магу, хоць і высылала розныя дакументы, якія ад мяне патрабавалі. Але потым я амаль год хварэла, нікуды звяртацца не магла. Прашу дапамогі рэдакцыі. Чэкі перад сваёй смерцю хачу падарыць унукам — як памяць пра дзядулю і бабулю.

Надзея Афанасьеўна Яфрэменка, *в. Ноўка Віцебскага раёна.*

Як мы ўжо неаднойчы пісалі, у перыяд абарачэння чэкаў «Маёмасць» грамадзяне, якія мелі права на вяртанне чэкаў «Маёмасць» пры ліквідацыі спецыялізаваных інвестыцыйных фондаў, што акумулявалі іменныя прыватызацыйныя чэкі «Маёмасць», але не атрымалі іх у перыяд работы ліквідацыйных камісій, могуць звярнуцца за вяртаннем гэтых чэкаў у інспекцыі па каштоўных паперах па месцазнаходжанню ліквідаваных спецыялізаваных інвестыцыйных фондаў. Па СІФу «ПРІФ» трэба сапраўды звяртацца ў сталіцу — у Мінскую гарадскую інспекцыю Камітэта па каштоўных паперах пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь па адрас: 220002, г. Мінск, вул. Крапоткіна, 44 (у Гомель жанчына ў свой час звярталася, паколькі там знаходзіцца рэгіянальны дэпазітарый).

— Паколькі жанчына хоча вярнуць чэкі «Маёмасць», што належалі яе мужу, ёй трэба ўступіць у права спадчыннасці, — сказаў нам начальнік гэтай інспекцыі Віктар Амельяновіч. — Толькі пасля гэтага з такім дакументам і ўсім пакетам іншых папер у адпаведнасці да чэкаў, што засталіся ад мужа, заяўніца павінна звярнуцца да нас. Яна піша заяву на ўключэнне ў спіс для вяртання чэкаў «Маёмасць», у якой указвае ўласны спецыяльны чэкавы рахунак, на які потым будуць пералічаны чэкі мужа. Да заявы трэба прыкласці ксеракопію пашпарта (ст. 22, ст. 31—33), двухбаковую ксеракопію сертыфіката чэкаў «Маёмасць», дакументы, што пацвярджаюць валоданне акцыямі спецыялізаванага інвестыцыйнага фонду.

Як заўважыў далей Віктар Амельяновіч, грамадзяне ў спісе на вяртанне чэкаў «Маёмасць» зараз рухаюцца даволі шпарка — пры наяўнасці ўсіх патрэбных дакументаў іменныя прыватызацыйныя чэкі «Маёмасць» рэальна атрымаць на працягу месяца—паўтара.

Адзінае, хацелася б папярэдзіць Надзею Афанасьеўну і яе ўнукаў, што тэрмін абмену чэкаў «Маёмасць» на акцыі прадпрыемстваў устаноўлены да 30 чэрвеня 2007 года. Прынамсі, згодна з тым заканадаўствам, што дзейнічае зараз (раней тэрмін неаднаразова падаўжаўся). Пра гэта трэба абавязкова памятаць, хоць у бліжэйшы час (пасля вяртання чэкаў) бабуля можа падарыць унукам і проста самі чэкі.

«Гарачы» тэлефон «Звязды» 287-17-41

«Чаму мы павінны плаціць па чужых даўгах за вываз адходаў?»

Два гады таму сям'я цяперашніх мінчан набыла ў сталіцы двухпавярховы прыватны дом. Здзелку куплі-продажу афармлялі праз адно з агенцтваў нерухомасці. Жыллём пакупнікі і тады, і зараз у прынцыпе задаволены, каб не адна гісторыя, якая на працягу ўсяго гэтага часу псуе настрой і нервы новым гаспадарам.

— Калі мы пасля набыцця дома пайшлі афармляць дагавор на вываз цвёрдых бытавых адходаў, высветлілася, што ранейшыя гаспадары пакінулі пасля сябе доўг па гэтай пазіцыі, які перапісалі на нас. Сума была адносна невялікая — больш за 30 тысяч рублёў, аднак мы не аплачваць адмовіліся прынцыпова. Пагадзіцеся, гэта ж больш не наша віна. Тым больш, як высветлілася, гэты доўг не адзіны доўг ранейшых гаспадароў: яны не заплацілі і за ахоўную сігналізацыю. Але тая арганізацыя сур'ёзная, відаць, падала ў суд, бо зараз гаспадароў шукаюць, — расказвала нам жанчына — новая ўладальніца дома. — За два гады на памянёную вышэй суму доўгу налічвалася пеня і цяпер нам трэба заплаціць больш за 100 тысяч рублёў. Чаму? Куды мы толькі не звярталіся: і ў ЖЭС, і ў ЖРЭА свайго раёна, кансультаваліся з юрыстамі, аднак так пакуль нічога і не вырашылі. Між тым ранейшыя гаспадары не заключылі дагавор на вываз ТБА, прынамсі, яго нам паказаць не могуць. Нам кажуць: падавайце ў суд. А чаму гэта павінны рабіць мы? Няхай, калі так, на нас падаюць у суд. У агенцтве нерухомасці пры заключэнні здзелкі нам прадставілі ўсе даведкі, што ранейшыя гаспадары не маюць ніякіх даўгоў.

Ва ўпраўленні жыллёва-камунальнай гаспадаркі Мінгарвыканкама нам патлумачылі, што вырашыць пытанне заяўніцы па тэлефоне немагчыма. Трэба каб яна напісала заяву і прадставіла пакет дакументаў на дом, у тым ліку і даведку, што даўгоў за ранейшымі гаспадарамі па вывазу ТБА няма. Але ж якраз гэтай паперы на руках у сям'і няма.

Мы патэлефанавалі дырэктару агенцтва нерухомасці, якое афармляла здзелку. Спецыяліст патлумачыў, што, згодна з заканадаўствам, яны павінны былі прадаставіць даведкі, што за прадаўцамі прыватнага дома няма даўгоў па падатках, іх маёмасць не арыштавана і не закладзена, няма іншых прэтэндэнтаў на жыллё (якія, скажам, зараз адбываюць пакаранне), што зямельны ўчастак знаходзіцца ў карыстанні гэтых канкрэтных людзей. Даведка аб адсутнасці запазычанасцяў па камунальных плацяжах сапраўды бралася ў ЖЭСе. Аднак, паколькі дом прыватны, дагавор на вываз ТБА павінен быў заключацца асобна са спецкамбінатам. Гэтая пазіцыя ў даведцы з ЖЭСа адсутнічала. Ці павінна было агенцтва асобна паклапаціцца пра патрэбны, як высветлілася пазней, дакумент для новых гаспадароў? Паводле слоў дырэктара агенцтва нерухомасці, нідзе такое патрабаванне асобна не прапісана. Напрыканцы размовы суразмоўца выказаў жаданне, калі ўжо так склалася сітуацыя, вярнуць суму асноўнага доўгу новым жыхарам дома.

Ва ўпраўленні жыллёва-камунальнай гаспадаркі Мінгарвыканкама, як мы ўжо сказалі, параілі напісаць ім заяву. Або, як варыянт, звярнуцца таксама з заявай у адміністрацыю свайго раёна. Гэта ў тым выпадку, калі заяўнікі ўсё ж не гатовы аплаціць няхай і чужы, але ж доўг, а на суму пені — прадставіць магчымасць скарыстацца нядаўна аб'яўленай «амністыяй» па камунальных плацяжах менавіта па частцы «працэнтаў», што набеглі за два гады.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗЯМЕЛЬНАЕ ПЫТАННЕ ПАТРАБУЕ СУР'ЁЗНАГА ПАДЫХОДУ

«Прамая лінія» «Звязды»

На пытанні чытачам «Звязды» адказвае старшыня Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Беларусі Георгій КУЗНЯЦОЎ

(Працяг. Пачатак у нумарах за 20, 23 і 24 студзеня.)

☎ — Што рабіць, калі маладыя хлопцы наладзілі мыццё сваіх машын у двары шматпавярховага дома? Чысціня ўласнага аўтамабіля, можа, гэта і добра, але ручаі з хімічнымі рэчывамі сцякаюць у бок дзіцячай пляцоўкі, якую летась толькі адрамантавалі. Летам каля нашага дома, што па вул. Казінца, 35, увогуле ў выхадныя юныя прадпрымальнікі арганізоўваюць дробны рамонт пабітых машын. Хто павінен кантраляваць становішча?

Віялета Ліма, *г. Мінск.*

— Калі ваш дом кааператыўны, то звярнуцца лепш адразу да старшыні арганізацыі. Калі кіраўніцтва кааператыва не вырашае праблему, то трэба аб такіх парушэннях сігналізаваць ужо мясцоваму ўчастковаму або на «гарачую лінію» да спецыялістаў па ахове навакольнага асяроддзя. Зараз у Мінску хапае сучасных мыек. Каштуе гэта каля 8—15 тысяч рублёў. Калі жыхары вашага дома будуць маўчаць, то праз некалькі гадоў маладыя аўтааматары зробяць на вашым двары звалку, дзе ніколі ўжо нічога не будзе расці.

☎ — Два гады таму набыла невялікі зямельны ўчастак недалёка ад Мінска для будаўніцтва і абслугоўвання жылога дома. У гэтым масіве каля вёскі Ружампаль зямельныя ўчасткі для будаўніцтва давалі прыкладна 10 гадоў таму, але і зараз там не праведзены вада і электрычнасць. Каб афарміць і зарэгістраваць сваю нерухомасць, дом трэба дабудаваць. Але як мы яго дабудуем без святла і водазабеспячэння?

Елізавета Ткачова, *г. Мінск.*

— Адкажу вам на сваім прыкладзе. Мы скінуліся і правялі электрычнасць з вёскі да дамоў, потым яшчэ сабралі грошай і зрабілі водазабеспячэнне.

— Мы таксама збіралі грошы. Рабілі гэта шмат разоў, але сродкаў не хапала, бо плацілі не ўсе. Хто можа нам дапамагчы?

— У вас павінен гэтым кіраваць актыўны арганізатар, які будзе збіраць сродкі. Іншага выйсця няма. Зараз існуе ўказ кіраўніка дзяржавы, які забараняе выдзяляць зямельныя ўчасткі без інжынерных камунікацый.

— Усё зразумела. Аднак праблема не вырашыцца. Без вады і святла я не здам дом у эксплуатацыю праз 3 і нават 4 гады. Што тады? Участак канфіскуюць?

— Згодна з існуючым заканадаўствам, у кожным асобным выпадку спрэчныя пытанні вырашаюць мясцовыя органы ўлады, а не наш камітэт.

☎ — Калі ў садаводчым таварыстве ў нас ёсць участак зямлі і дом на двух гаспадароў, але другі гаспадар дабудоўваць сваю палову дома не жадае, то як можна зарэгістраваць дом, калі другі гаспадар на сваёй жылплошчы нічога не робіць?

Антон Маляўка, *г. Мінск.*

— Калі дом недабудаваны, то зарэгістраваць яго нельга. У садаводчым таварыстве будаваць дом не абавязкова. Прымусіць яго зрабіць гэта немагчыма.

— З боку суседа стаіць «каробка» , якая пачала разбурацца. За пасіўнасць яго могуць аштрафаваць?

— Не. Мы збіраемся ўнесці змяненні ў нарматыўныя дакументы па гэтаму пытанню, што калі заблакіраваны дом, то асобны сусед змог бы зарэгістраваць сваю кватэру ў такім доме.

— Мы атрымалі спадчыну на дваіх.

— Са спадчынай вам будзе вельмі складана. Паспрабуйце па-мірнаму купіць у сваяка яго долю, так будзе прасцей. Прымусіць немагчыма.

☎ — Я ўзяла крэдыт, пазычыла яшчэ грошай і хачу купіць дом. Сваю кватэру потым прадам і аддам пазыку. Пасля таго як я прадам кватэру, на гэту суму налічаць падатак ці не?

Зінаіда Коршун, *г. Чэрвень.*

— Калі вы прадаяце кватэру ўпершыню за апошнія 5 гадоў, то даход ад такой здзелкі падаткам не абкладаецца.

— Я буду купляць дом у вёсцы. Ніколі да гэтага такія здзелкі не рабіла. Як правільна афарміць дакументы, каб не нарабіць памылак?

— Пры куплі аб'екта нерухомасці дом трэба абавязкова зарэгістраваць у агенцтве па дзяржаўнай рэгістрацыі і кадастру, каб было ў вас права ўласнасці на дом, права валодання ці ўласнасці на зямельны ўчастак. Потым усё гэта трэба афармляць праз натарыят. Калі дом пабудаваны да 1993 года, то можна яго афарміць і праз сельскі Савет. Калі ён быў пабудаваны пазней, то тады толькі праз натарыуса. Натарыус пракантралюе, каб здзелка была афармлена выключна па закону.

— Калі я пажадаю купіць дом, мне трэба будзе абавязкова выпісвацца са сваёй гарадской кватэры і прапісвацца ў вёсцы? Але ж я яшчэ кватэру не прадала.

— Не, не існуе абавязковага патрабавання аб выпісцы і прапісцы па новаму адрасу. Вы можаце, калі хопіць грошай, у кожнай вёсцы нашай краіны мець дом ва ўласнасці, але прапісаны будзеце толькі ў адным месцы.

☎ — У вёсцы ад бацькі застаўся дом. Хата была пабудавана без дапамогі дзяржавы. Зараз для рэгістрацыі гэтай нерухомасці мне трэба будзе плаціць каля 300 тысяч рублёў. Лічу вашы зямельныя законы несправядлівымі.

Людміла Міхайлаўна, *г. Навагрудак.*

— За што 300 тысяч вам трэба плаціць? Акт на зямлю 93 тысячы рублёў плюс трэба зрабіць тэхнічны пашпарт і зарэгістраваць дом з зямлёй як аб'ект нерухомасці.

— Здарылася так, што ў дакументах на спадчыну маё імя па бацьку не зусім дакладна запісалі. Зараз трэба ўжо ў судзе за грошы гэтую памылку выпраўляць. Нерухомасць зарэгістраваць трэба, але ў мяне зараз грошай няма.

— Вы збіраецеся потым гэты дом прадаць?

— Не. Добры дом, хай стаіць. Але кіраўніцтва сельскага Савета патрабуе зарэгістраваць, бо ў адваротным выпадку пагражаюць разбурыць будынак і аддаць яго на дровы «бамжам».

— Вас проста напалохалі. Рэгістраваць гэты дом абавязкова вам не трэба. Неабходна напісаць заяву ў сельскі Савет аб тым, што дом належыць вам на праве ўласнасці або, што вы хочаце атрымаць гэта права па суду. Таксама трэба дадаць, што будзеце рамантаваць плот ля дома, касіць траву, даглядаць агарод, сад і ўвогуле ўтрымліваць дом у належным стане. Трэба, каб дом выглядаў жылым. Можна не афармляць, але трэба ведаць, што пасля вас дом застанецца нашчадкам. Яны павінны будуць зарэгістраваць нерухомую маёмасць ужо па складанаму варыянту. Трэба будзе шукаць шмат дакументаў, магчыма, зноў звяртацца ў суд і плаціць за рэгістрацыю па поўнай праграме. Дзеці або ўнукі, якія не жывуць побач з бацькамі, могуць адмовіцца ад такой спадчыны, калі афармленне яе патрабуе шмат часу і грошай.

☎ — Мая добрая сяброўка з Маладзечна разам з мужам назбірала грошай і збіраецца пабудаваць дом у Мінску. Аднак кажуць, што зараз прасцей пабудаваць у сталіцы кватэру, чым атрымаць або набыць участак зямлі ў сталіцы. Няўжо гэта так?

Марына К., *г. Мінск.*

— Зараз атрымаць які-небудзь прывабны зямельны ўчастак у сталічным рэгіёне вельмі складана. У самім горадзе Мінску — практычна немагчыма. Нават у Мінскім раёне атрымаць участак пакуль вельмі цяжка. Зараз, згодна з указам Прэзідэнта краіны № 58, тыя, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, мае магчымасць набыць зямельны ўчастак у тым ліку і на аўкцыёнах. Такіх аўкцыёнаў сёлета пакуль яшчэ не было. Раю вам уважліва сачыць за публікацыямі ў друкаваных СМІ.

☎ — Я з'яўляюся індывідуальным прадпрымальнікам. Маю жаданне ўзяць у арэнду зямельны ўчастак плошчай прыкладна паўгектара. Што мне зараз рабіць?

Віктар Свірко, *г. Івацэвічы.*

— Я магу прапанаваць вам вырашыць гэта пытанне толькі праз аўкцыён. Трэба звярнуцца ў адпаведную службу райвыканкама. Няхай спецыялісты сфарміруюць неабходны вам зямельны ўчастак, адшукаюць яшчэ мінімум аднаго заяўніка, а потым арганізуюць аўкцыён, на якім будзе прадавацца права арэнды гэтага ўчастка. Атрымае гэта права толькі той, хто больш заплаціць.

☎ — Мне здаецца, што зараз сельскія Саветы ўжо завяршылі перапіс безгаспадарчых дамоў у сельскай мясцовасці. Мяне турбуе лёс прысядзібных зямельных участкаў, дзе ёсць старыя дамы. Па якому кошту іх плануецца прадаваць прыватнікам?

Уладзімір Бярэзін, *г. Мінск.*

— Калі гэтыя дамы з участкамі будуць прадаваць пад жыллё, то яны будуць рэалізоўвацца мясцовымі органамі на аўкцыёнах. Стартавым коштам зямельных участкаў стане кадастравая цана такой зямлі. Да гэтага спецыялісты камітэта правялі кадастравую ацэнку ўсіх населеных пунктаў.

Сяргей КУРКАЧ.

Актуальна

СПАЧАТКУ ТРЭБА АФОРМІЦЬ ЗЯМЛЮ

У маёй свекрыві ў Чэрвеньскім раёне ёсць свой дом. Яна яго завяшчала сваім дзецям, аднак зямля пад пабудовай не прыватызавана. Для таго каб і зямля засталася ў спадчыну, ці абавязкова яе трэба прыватызаваць?

Вольга Агеева, *г. Мінск.*

Паводле слоў старшыні Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Беларусі Георгія Кузняцова, спадарыня Вольга не зусім правільна разумее пытанне зямельных адносінаў. Свекрыві трэба афарміць права на зямлю. Гэта можа быць права на пажыццёвае валоданне зямельным участкам з правам перадачы ў спадчыну, або права ўласнасці на зямлю. Права валодання зямлёй афармляецца, а права ўласнасці прадугледжвае выкуп зямлі. Калі ваша свякроў не афарміла гэта права, то ў яе незарэгістраваны і дом як аб'ект нерухомасці. Сёння ў заканадаўстве прапісана, што зямля пярвічна. У любым выпадку пры афармленні спадчыны наследнікі павінны будуць афармляць у першую чаргу права на зямлю, на якой размешчаны дом. Вам трэба заказаць мясцоваму землеўпарадчыку абмер зямельнага ўчастка. Гэта паслуга будзе каштаваць прыкладна 97 тысяч рублёў плюс рэгістрацыя аб'екта нерухомасці яшчэ каля 40 тысяч рублёў. Маці мужа можа гэтага і не рабіць, але... Трэба разумець, што пры жыцці свекрыві афарміць і зарэгістраваць дом будзе значна прасцей.

Сяргей КУРКАЧ.

Кватэрнае пытанне

Калі жыллё сацыяльнае

Я інвалід з дзяцінства, але з гэтым прысудам змагаюся як магу: нарадзіла і гадую дачку, уладкавалася працаваць. Праўда, жывём мы разам з мамай і сям'ёй сястры...

Зараз мне абяцаюць асобнае сацыяльнае жыллё. Ці праўда, што з яго дачку маю могуць выселіць, калі са мной нешта здарыцца?

А.М., *Віцебскі раён*

Парадак прадастаўлення жылых памяшканняў сацыяльнага карыстання дзяржаўнага жыллёвага фонду вызначаны палажэннем, зацверджаным Указам кіраўніка дзяржавы ад 29 лістапада 2005 года № 565. Дадзеныя жылыя памяшканні прадастаўляюцца грамадзянам, якія маюць права на атрыманне такога жылога памяшкання, і жонцы (мужу), што сумесна з ім пражываюць, іх непаўналетнім і паўналетнім дзецям і непрацаздольным бацькам, якія не маюць ва ўласнасці жылых памяшканняў у гэтым населеным пункце.

Жылыя памяшканні сацыяльнага карыстання не падлягаюць прыватызацыі, абмену, раздзелу і здачы па дагавору паднайму. Наймальнік жылога памяшкання сацыяльнага карыстання мае права ўсяліць у займаемае ім памяшканне жонку (мужа), сваіх непаўналетніх і паўналетніх непрацаздольных дзяцей і непрацаздольных бацькоў, якія не маюць у дадзеным населеным пункце жылых памяшканняў ва ўласнасці або жылога памяшкання дзяржаўнага жыллёвага фонду ў карыстанні на падставе дагавора найму.

У выпадку выезду наймальніка па дагавору найму жылога памяшкання сацыяльнага карыстання на пастаяннае пражыванне ў іншае жылое памяшканне або яго смерці такі дагавор скасоўваецца (спыняецца).

Пры гэтым калі непрацаздольныя паўналетнія члены сям'і наймальніка, якія пражываюць сумесна з наймальнікам, не маюць у карыстанні жылога памяшкання дзяржаўнага жыллёвага фонду на падставе дагавора найму або ва ўласнасці іншага жылога памяшкання ў гэтым населеным пункце агульнай плошчай 15 кв. м і больш на аднаго чалавека, які адпавядае ўстаноўленым для пражывання санітарным і тэхнічным патрабаванням, з адным з іх заключаецца дагавор найму жылога памяшкання сацыяльнага карыстання дзяржаўнага жыллёвага фонду. У выпадку калі з наймальнікам пражывалі працаздольныя члены сям'і — з адным з іх (пры выкананні згаданых умоў) заключаецца дагавор найму жылога памяшкання сацыяльнага карыстання дзяржаўнага жыллёвага фонду тэрмінам на 3 гады.

На працягу згаданага тэрміну грамадзянам, якія пражываюць у гэтым жылым памяшканні, прадастаўляецца пазачарговае права ў паляпшэнні жыллёвых умоў шляхам будаўніцтва (рэканструкцыі) або набыцця жылога памяшкання з дзяржаўнай падтрымкай. Пасля трохгадовага тэрміну з даты выезду або смерці наймальніка жылога памяшкання сацыяльнага карыстання, грамадзяне, якія пражываюць у гэтым жылым памяшканні, падлягаюць высяленню ў судовым парадку без прадастаўлення іншага жылога памяшкання.

У выпадку забяспечанасці членаў сям'і наймальніка жылым памяшканнем агульнай плошчай больш як 15 кв. м на аднаго чалавека, што адпавядае ўстаноўленым для пражывання санітарным і тэхнічным патрабаванням, яны падлягаюць высяленню з жылога памяшкання сацыяльнага карыстання ў судовым парадку без прадастаўлення іншага жылога памяшкання.

Замуж пайсці ніколі не позна. Шлюбны дагавор заключыць — таксама

Мая дачка з зяцем жывуць у інтэрнаце. Стаяць у чарзе на будаўніцтва кватэры: ён — з 1985 года, яна — з 1995-га. Яго чарга падышла, але ён не мае грошай нават на першачарговы ўзнос. Мы — маглі б матэрыяльна дапамагчы, але вельмі баімся, што пабудуем кватэру, а жыць у ёй ён будзе з першай жонкай (гэты шлюб у яго — другі). Растлумачце, як нам застрахавацца, як зрабіць, каб кватэра засталася таму, хто за яе плаціў?

Л.А., *Мінскі раён.*

Згодна з арт. 23 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб шлюбе і сям'і (КоШС), маёмасць, нажытая мужам і жонкай у перыяд шлюбу, незалежна ад таго, на каго з іх яна набыта або на каго і кім (мужам або жонкай) унесены грашовыя сродкі, з'яўляецца іх агульнай сумеснай уласнасцю. Муж і жонка маюць роўныя правы валодання, карыстання і распараджэння гэтай маёмасцю, калі іншае не прадугледжана Шлюбным дагаворам.

Не з'яўляецца агульнай сумеснай уласнасцю мужа і жонкі, у прыватнасці, маёмасць, якая належала мужу або жонцы да ўступлення ў шлюб, і атрыманая адным з іх у дар або ў парадку атрымання спадчыны.

У выпадку ўзнікнення сумненняў у магчымасці прадастаўлення доказаў, якія выключаюць прыналежнасць маёмасці, набытай у перыяд шлюбу, да агульнай сумеснай уласнасці мужа і жонкі, яны маюць права заключыць Шлюбны дагавор.

У адпаведнасці з арт. 13 КоШС муж і жонка могуць заключыць Шлюбны дагавор, у якім вызначыць іх сумесную маёмасць і маёмасць кожнага з іх, а таксама парадак раздзелу сумеснай маёмасці ў выніку скасавання шлюбу.

Муж і жонка могуць заключыць шлюбны дагавор у любы час і ў вызначаным імі аб'ёме пагадненняў. Шлюбны дагавор заключаецца ў пісьмовай форме і падлягае натарыяльнаму засведчанню.

Віктар САВІЦКІ.

Пасля пісьма

За крок да бяды

«Нават самаму злому ворагу не пажадаем перажыць тое, што давялося нам», — з гэтых радкоў пачынала свой ліст у рэдакцыю сп. Караткевіч з Мінска. І далей распавядала, як да яе ў госці з вёскі прыехала сястра з маленькім дзіцем і тут захварэла, як выклікалі «хуткую» і тая позна ўвечары хворую забрала, як агледзелі яе ў 9-й клінічнай бальніцы, паставілі дыягназ «лакунарная ангіна» і... адправілі дамоў, хоць яна і гаварыла, што ў Мінску нічога не ведае і грошай з сабой не мае.

У выніку маладая хворая жанчына апынулася на вуліцы. Да сястры — дабралася ноччу, пехам, адна.

У той жа дзень да яе яшчэ раз выклікалі «хуткую» і з запаленнем лёгкіх шпіталізавалі...

«За крок да бяды» пад такім загалоўкам быў змешчаны гэты ліст.

Ён жа — як паведаміў першы намеснік старшыні камітэта па ахове здароўя Мінгарвыканкама — быў у камітэце гэтым разгледжаны, але «факты, указанные в материале, подтвердились частично»: у адпаведнасці з дзеючымі нарматывамі *(адказ прыводзіцца ў перакладзе і пераказе, блізкім да тэксту. —* ***Рэд.****)*, дыягназ, які быў устаноўлены гр. Ярмантовіч у 9-й гарадской клінічнай бальніцы, меў на ўвазе правядзенне амбулаторнага лячэння, у сувязі з чым, пасля абследавання, хворай былі выпісаны рэцэпты на лекавыя прэпараты і зроблена заяўка на актыўнае наведванне ўрача-тэрапеўта па месцы пражывання ў Мінску.

Згодна з дадзенымі медыцынскай дакументацыі, гр. Ярмантовіч пакінула прыёмны пакой 9-й ГКБ у 22 гадзіны 40 хвілін, калі яшчэ працаваў грамадскі транспарт. Апроч таго, у прыёмным пакоі створана магчымасць скарыстацца гарадскім тэлефонам для сувязі з роднымі альбо выкліку таксі, чым хворая не скарысталася».

А значыць, сама яна ва ўсім вінавата.

З гэтым яшчэ можна было б неяк згадзіцца, калі не ведаць, што хворая (падкрэслім) прыехала з глыбінкі, з вёскі, што ў яе з сабой не было ні грошай, ні талонаў на праезд, ні нахабства, каб ехаць «зайцам», ні сэнсу тэлефанаваць (з сястрой заставалася трое малых)... Не было звычайнага жыццёвага вопыту, нейкай інфармацыі, каб прыняць правільнае рашэнне, не было самага патрэбнага — увагі з боку...

Але — абышлося. Да таго ж матэрыял — «... принят к сведению для организации работы приемного отделения больницы в дальнейшем». Што абнадзейвае. Але толькі крыху, бо бальніц шмат...

А таму — каб не шкадаваць потым — беражыце здароўе, не пакідайце сваіх блізкіх сам-насам з хваробамі і (хай прабачаць сапраўдныя дактары!) з асобнымі медсёстрамі, урачамі — таксама.

ЛІСТАВАННЕ

Паштовая скрынка

Гэта — трэба жывым...

На 112 старонках (дробненькім шрыфтам) прыслала «ліст» Аліна Эдуардаўна Якубовіч з в. Струбніца Мастоўскага раёна. У ім — словамі намаляванае — сваё галоднае і халоднае дзяцінства, вобразы роднай маці і бабулі, любімых (і не вельмі) настаўнікаў, сяброўак і сяброў, «сёе-тое пра каханне», уласную сям'ю, справу, якой прысвечана жыццё, дзяцей, аднавяскоўцаў... І за ўсім — пошукі памылак, шчырае асэнсаванне пражытага і перажытага, пакутлівы роздум пра тое, куды ідзём.

Прыемна, што гэты аповед — хай тыражом і ў 100 экзэмпляраў — пры садзеянні пярвічкі БРСМ Гродзенскага аграрнага ўніверсітэта ўдалося выдаць, што ён, як кажуць, пайшоў па руках і быў ацэнены. У тым ліку адным з самых любімых пісьменнікаў аўтаркі — Іванам Навуменкам.

А перадусім (мне, прынамсі, здаецца) — гэта каштоўнейшы, у тым ліку і гістарычны дакумент, гэта тое, што застанецца ў спадчыну — дзецям, унукам, вучням, пачынаючым настаўнікам...

Пра іх, сваіх наступнікаў, Аліна Эдуардаўна паклапацілася. А вы? Калі ласка, не адкладвайце на потым і ведайце — якой бы ні была памяць — расказанае рана ці позна — можа забыцца, напісанае — застаецца.

Сон... А раптам у руку?

«Я пастаянны чытач газеты і вельмі хачу, каб «Звязда» выканала адну маю просьбу», — піша ў рэдакцыю сп. В. з Калінкавіцкага раёна. І далей распавядае, што гадоў 5 таму бачыў у сне знаёмыя мясціны, на якіх спрэс стаялі высокія трубы і гарэлі факелы — там здабывалася нафта.

Паводле сна («А раптам прарочага?» — непакоіцца аўтар ліста) радовішча тое знаходзіцца у Глыбоцкім раёне Віцебскай вобласці: «няхай спецыялісты праверацць»

...Што на дзіва добра відаць і без рознага роду праверак, дык гэта, так бы мовіць, усеагульная зацікаўленасць у вырашэнні энергетычнай праблемы, жаданне дапамагчы. Хоць парадай.

Калі ёсць згода

Мае творы, — піша пра сябе сп. Г. з Оршы, — друкаваліся ў рэспубліканскіх газетах і часопісах, у паэтычных зборніках... Верш «Дзікі рынак» быў напісаны, прынамсі, у 1994 годзе. Але гнеўныя пачуцці таго часу сугучны сённяшнім, выкліканым цукровым і газанафтавым канфліктамі, імперскімі выказваннямі расійскіх алігархаў у адносінах да Беларусі.

Яна ж, Беларусь, паводле дасланага ў рэдакцыю верша, ледзь не з працягнутай рукой сёння, просіць-моліць дапамогі, не ведае, да каго прытуліцца, як выжыць...

Суб'ектыўны погляд і, магчыма, у многім наіўны, жаночы, але ж... Ледзь не кожны з нас жыў калісьці ў вялікай сям'і (з бацькамі, з бабулямі-дзядамі, з братамі-сёстрамі, цёткамі...) і толькі потым — будаваў уласную. З чаго пачынаў? Многія, бяруся сцвярджаць — ледзь не з дзвюх лыжак і на голым месцы. Гэта значыць, без свайго кутка, без капейкі, вопраткі, мэблі... Страшна было? Так. Але гэта — па-першасці. Бо калі ёсць згода і агульная мова, галовы на плячах, рукі-ногі, жаданне працаваць і жыць самастойна — усё з цягам часу будзе, усё нажывецца. Нават без дапамогі. Зусім...

У нашай краіны — яна была. І застаецца...

Дарэчы, да гэткай жа высновы ў канцы верша прыходзіць і сп. Г.:

З тым, што ёсць, пара змірыцца.
Еўрапейскую дзяржаву —
Будаваць пара па-людску,
Па закону і па праву.

Працуй, нябожа, то і Бог паможа

Вялікі, узрушаны ліст прыйшоў ад сп М. Піша ён, як некалі, па закліку вялікай камуністычнай партыі тады і насамрэч вялікай краіны, яны з братам паехалі падымаць цаліну, будаваць гарады.

Мяркуючы па ўсім, паднялі... І пабудавалі. Бо там, прынамсі, і засталіся: сам сп. М. — у Саратаўскай вобласці, брат — у Казахстане. Але ліст не аб тым. Сёлетнім летам, — чытаем у ім, — нам пашчасціла сабрацца разам, у сястры, якая засталася жыць дома, у роднай Беларусі.

Далей — даслоўна (у перакладзе з рускай): «Вы б ведалі, як я быў здзіўлены! Я проста не пазнаў наш Лунінец! Шукаў той магазін, дзе ў 54—55 годзе босы, у падраных нагавіцах па 5—6 гадзін стаяў у чарзе за хлебам і не знаходзіў яго. Усе дамы — белыя, прыгожыя, вуліцы ў асфальце, паўсюль дарожныя знакі. У вёсцы нашай некалі былі два веласіпеды, зараз — ледзь не ў кожным двары машына».

...Гэтым варта захапляцца? Прыехаўшы з глыбінкі Расіі, цалкам магчыма.

А вось ці варта здзіўляцца, ёсць, як кажуць, пытанне. Бо, дзякаваць Богу не ўсе (гэта, ні ў якім разе, не папрок. — **Аўт.**) адгукнуліся на той заклік, не ўсе паехалі «падымаць цаліну і будаваць гарады» недзе. Нехта — застаўся... І працаваў, будаваў тут. Прычым, не 5 гадоў, а 50 — паўвека.

За гэткі час (а калі б яшчэ і не памыляліся...) зрабіць, згадзіцеся, можна многа. Калі ведаць, што не святыя лепяць гаршкі. І верыць.

Чытала лісты Валянціна ДОЎНАР.

РУКІ ДОКТАРА

З Анатолем Шляйко я пазнаёміўся выпадкова, але калі ў мяне разбалелася шыя (прадула ветрам ці пацягнуў мышцу), то ўспомніў пра доктара з санаторыя «Надзея», менавіта там працуе А. Шляйко і спецыялізуецца па лячэнню хворых, якраз пры болях у «мышцах і касцях».

Санаторый «Надзея» знаходзіцца ў Жабінкаўскім раёне, побач з ракой Мухавец, сярод сасновага масіву. І як мне сказалі, ў ідэальнай кліматычнай зоне Беларусі — поўдзень краіны. Санаторый належыць «Брэстаблгазу», а гэта факт, таксама важны, бо прадпрыемства ўдзяляе свайму санаторыю многа ўвагі і мае фінансавую магчымасць забяспечыць адпачынак для сваіх работнікаў на самым высокім узроўні. Сюды прыязджаюць набірацца сіл не толькі «газавікі», але і ўсе жадаючыя, нават можна сустрэць гасцей з Расіі, Польшчы, Германіі...

Едуць, бо тут усё зроблена для адпачываючых і цана ў параўнанні з іншымі санаторыямі прымальная — 580 тысяч рублёў за 21 дзень. А той, у каго ёсць праблемы з сардэчна-сасудзістай сістэмай, апорна-рухальным апаратам, пазваночнікам, органамі дыхання ці нервовай сістэмай, здолее ў санаторыі папраўіць здароўе. Не буду пералічваць усе працэдуры, якія можна прайсці тут, але іх каля дваццаці — салярый, водалячэнне, псіхатэрапія, іглярэфлектарная тэрапія і г.д. А што датычыцца харчавання і адпачынку, то кіраўніцтва «Брэстаблгазу» зрабіла ўсё магчымае, каб чалавек, аднойчы пабываўшы ў «Надзеі», захацеў наведаць санаторый яшчэ раз.

Якую б моцную матэрыяльную базу санаторый не меў (тут ёсць нават свая царква), але клімат добразычлівасці найперш ствараюць абслугоўваючы персанал — калектыў санаторыя.

«Надзея» разлічана на сто месцаў, прычым, тут адпачываюць і дзеці з Чарнобыльскай зоны, але яны ў санаторыі знаходзяцца не пастаянна. Як бачым, адпачываючых не так і многа, таму і ўрачоў тут усяго чатыры. Усе яны — спецыялісты першай катэгорыі, і са слоў галоўнага ўрача Андрэя Назарука, многія, хто пабываў у санаторыі, выказвалі ўдзячнасць тэрапеўту Алене Белаўсенка, якая стараецца кожнаму ўдзяліць увагу. Дарэчы, у санаторыі працуе псіхатэрапеўтам і яе муж. Між іншым, хоць Андрэй Назарук сёння займае пасаду дырэктара санаторыя, але таксама каля дваццаці гадоў лячыць людзей. Раней працаваў загадчыкам рэабілітацыйнага аддзялення.

І ўсё ж, усё вышэй сказанае можна лічыць уступам да нашай размовы, бо са сваёй хворай шыяй я трапіў у рукі (у прамым сэнсе) Анатоля Шляйко. І тое, што ён рабіў з маімі мышцамі, пазваночнікам і касцямі, называецца мышачнай рэлаксацыяй.

Знешне рэлаксацыя мае нешта агульнае з масажам, але гэта толькі на першы погляд, бо масаж не лечыць, а галоўным чынам, здымае стому, расслабляе... і ў цэлым карысна ўсім. Мышачную рэлаксацыю можна назваць выратавальнай для чалавека ад болю ў галаве, паясніцы, а ў аднаўленчы перыяд і пры хваробе суставаў. А за лепшае будзе паслухаць самога доктара.

— Часта даводзіцца мець справу з маладымі людзьмі, якія скардзяцца на галаўныя болі, хоць, здавалася б, ніякіх захворванняў у чалавека пры абследаванні не знойдзена. Пачынаеш унікаць, як жыве пацыент, і высвятляецца, што ён вельмі многа часу праводзіць каля камп'ютара — гадзінамі сядзіць перад ім. Поза напружаная, асабліва вялікая нагрузка кладзецца на шыйны аддзел. Сасуды ж праходзяць у мышцах і ад празмернай напругі парушаецца кровазварот, ад гэтага баліць галава. Вось тут і даводзіцца разбірацца з мышцамі шыі, плечавым поясам. Тое ж самае і з пазваночнікам, які з'яўляецца стрыжнем арганізма, бо на ім трымаецца ўся апорна-рухальная сістэма. Калі чалавек, які вядзе сядзячы лад жыцця, пачынае нешта цяжкае падымаць, а арганізм да гэтай нагрузкі не падрыхтаваны, то і ўзнікае праблема з пазваночнікам. Траўму можна атрымаць і на дачы, калі празмерна налягаць на рыдлёўку, «схапіць паясніцу» можа пры капанні грады. Людзі часта ў многім самі вінаватыя, бо не думаюць пра сваё здароўе. Ды не толькі маларухомае жыццё, але і парушэнні ў харчаванні, чарнобыльская праблема... уплываюць на стан пазваночніка, суставаў, касцей — патлумачыў Анатоль Ільіч.

Побач з «Надзеяй» знаходзіцца санаторый «Буг», і часта адтуль прыходзяць да Анатоля Шляйко адпачываючыя, каб прайсці сеанс лячэння мышачнай рэлаксацыяй. У свой час Анатоль Ільіч там працаваў, і калі нехта ў «Буг» прыязджае паўторна, то не забывае наведаць доктара.

Але да такой спецыялізацыі Шляйко прыйшоў не адразу. Пасля заканчэння медінстытута давялося папрацаваць у Свярдлоўскай вобласці. Калі ж вярнуўся на радзіму, то заняў пасаду галоўнага ўрача сельскай амбулаторыі, а затым працаваў галоўным урачом станцыі хуткай дапамогі ў Кобрыне. Праца была адказнай, але хацелася творчасці, і ў 1990 годзе Анатоль Ільіч едзе за свой кошт у Харкаў і ў інстытуце ўдасканальвання ўрачоў атрымлівае спецыяльнасць іглярэфлексатэрапеўта. Праўда, неўзабаве ён прыходзіць да высновы, што пры лячэнні захворванняў апорна-рухальнай сістэмы адной іглярэфлектарнай тэрапіі недастаткова. І Анатоль Шляйко накіроўваецца ў Стаўрапаль, дзе спецыялізуецца на мышачнай рэлаксацыі з элементамі мануальнай тэрапіі. Менавіта сумяшчэнне гэтых двух методык даюць найбольшы эфект пры лячэнні.

На прыёме да Анатоля Ільіча прыйшла маладая дзяўчына і я, убачыўшы, як доктар праводзіць з ёй сеанс лячэння (на здымку), пажартаваў: «У вас пры такіх пацыентах не работа, а суцэльны «кайф». «Такая радасць выпадае рэдка, а ў асноўным даводзіцца мець справу з тымі, хто важыць цэнтнер ці больш, — усміхнуўся ўрач, — а там дабрацца да касцей ды суставаў нялёгка».

Яно і зразумела, бо доктар — чалавек хударлявы, а каб «перамяшчаць» за прыём чалавек дваццаць, то ў руках неабходна мець сілу. Пры гэтым у працэсе сеанса пацыент пастаянна павінен на ўсе намаганні доктара аказваць адпаведнае супраціўленне — урач цягне руку хворага назад, а той павінен наадварот, уперад.

А ці ўдалося Анатолю Шляйко за адзін сеанс паставіць хворага на ногі?

— Аднойчы прынеслі чалавека — пластом ляжыць, а заняўся ім, і хворы пайшоў, але такія выпадкі — выключэнне. Каб дабіцца станоўчых вынікаў, патрэбна правесці 5—6 сеансаў, але і тут да кожнага хворага неабходна мець індывідуальны падыход. Напрыклад, займацца з людзьмі немаладога веку трэба толькі пасля абследавання, бо неабходна ўлічваць, што ў старых косці крохкія і пазваночнік зрастаецца... А вось з маладымі і людзьмі сярэдняга ўзросту ўсё прасцей. Ды важна, каб чалавек з хваробай не цягнуў — забалела паясніца, неабходна ісці да доктара і тады з хворым клопату будзе меней, — расказаў Анатоль Шляйко. — Здараецца, чалавека запрашаюць на праверку, а ён не ідзе. Людзі павінны турбавацца аб сваім здароўі, бо яно даецца нам як падарунак.

А зараз вернемся да маёй шыі (у каго што баліць...). Анатоль Ільіч крутануў маю галаву на левае плячо і рэзка тузануў угару. У шыйных пазванках нешта хруснула. Затым доктар павярнуў галаву на правае плячо і паўтарыў тое ж самае. Болю не было і з'явілася пачуццё няўпэўненасці — а раптам нешта не так. Але ўсё абышлося і боль, ад якога цяжка было заснуць, знік, хоць адчуванне цяжару засталося. Пасля пятнаццаці хвілін сеанса мне падалося, што я дровы калоў ці агарод ускапваў, але гэтае адчуванне неўзабаве прайшло.

Падчас размовы Анатоль Шляйко расказаў пра цікавы факт. Ён у 1974 годзе закончыў Ляснянскую школу, што пад Баранавічамі. Добра вядома, што працэнт выпускнікоў, якія паступаюць у вышэйшыя навучальныя ўстановы з сельскіх школ, даволі нізкі ў параўнанні з гарадскімі. А вось выпускнікі Ляснянскай школы таго года амаль усе атрымалі вышэйшую адукацыю. Многія закончылі самыя прэстыжныя ВНУ былога Саюза і сёння працуюць у фінансавай сферы — займаюць пасады ў банках, Расійскім абаронэкспарце, служаць у арміі ці ўжо знаходзяцца ў адстаўцы, сярод выпускнікоў ёсць вучоныя — фізікі, хімікі і проста выдатныя спецыялісты. Гэта да таго, што ў нас шмат таленавітых людзей. І Анатоль Шляйко — адзін з іх.

Сымон СВІСТУНОВІЧ,
Жабінкаўскі раён.

ЛЬГОТЫ ПА ПЛАЦЕ ЗА КАРЫСТАННЕ ПАДРУЧНІКАМІ ЗАХАВАЮЦЦА

Тэндэнцыя прадастаўлення льгот па плаце за карыстанне падручнікамі захаваецца і ў 2007—2008 навучальным годзе. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведаміла галоўны эканаміст аддзела фінансавання ўпраўлення сацыяльна-эканамічнага развіцця Міністэрства адукацыі Валянціна Сазонава.

Яна адзначыла, што ў прынятай 19 студзеня гэтага года Саветам Міністраў рэспублікі пастанове № 67 вызначаны ўмовы, па якіх будзе спаганяцца плата за падручнікі і дапаможнікі з бацькоў школьнікаў і дашкольнікаў.

Так, ад платы за карыстанне літаратурай вызвалены бацькі, дзеці якіх навучаюцца ў спецыяльных агульнаадукацыйных школах і інтэрнатах, класах для дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, агульнаадукацыйных навучальных установах санаторнага тыпу. Не будуць таксама плаціць бацькі дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, якія навучаюцца ў інтэграваных класах. Бясплатна падручнікі прадастаўляюцца дзецям-сіротам, а таксама дзецям, якія засталіся без апекі бацькоў, інвалідам ва ўзросце да 18 гадоў. На 50 працэнтаў зніжана плата за навучальную літаратуру для бацькоў, якія выхоўваюць трох і больш дзяцей дашкольнага або школьнага ўзросту.

Плата за карыстанне навучальнымі дапаможнікамі выхаванцамі дашкольных устаноў у 2007—2008 навучальным годзе ўстаноўлена ў 100-працэнтным памеры. Плата будзе спаганяцца з бацькоў (апекуноў або папячыцеляў), дзеці якіх наведваюць яслі-сад, дзіцячы сад, дашкольны цэнтр развіцця дзіцяці або дзіцячы сад-школу.

Гэта пастанова ўступае ў сілу з 1 ліпеня 2007 года.

Юлія ВАНІНА, БЕЛТА.

ЗАТРЫМАНЫ ПАДАЗРОНЫ Ў ВЫКРАДАННІ ЧАЛАВЕКА

Супрацоўнікі цэнтра «Т» МУС Расіі пры садзейнічанні супрацоўнікаў транспартнай міліцыі затрымалі 39-гадовага грамадзяніна Беларусі, які знаходзіўся ў міжнародным вышуку па лініі Інтэрполу і падазраецца ў дачыненні да выкрадання грамадзяніна Расіі.

Гэту інфармацыю, распаўсюджаную прэс-службай дэпартамента па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і тэрарызмам МУС Расіі, пацвердзілі ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС Беларусі. У правядзенні мерапрыемстваў па ўстанаўленню і затрыманню асобаў, якія маюць дачыненне да выкрадання, узаемадзейнічалі МУС Расіі, Беларусі і Германіі. Днямі расійскія аператыўнікі затрымалі ў Маскве аднаго з падазроных, які прыбыў цягнікам Брэст—Масква.

Паводле даных МУС Расіі, выкраданне было ўчынена ў жніўні мінулага года ў Берліне невядомымі асобамі. Пасля гэтага выкрадальнікі звязаліся з маці заложніка — прафесарам псіхалогіі — і запатрабавалі за вызваленне сына выкуп у суме 500 тыс. еўра. Праз некалькі дзён сума выкупу вырасла да 670 тыс. еўра. У канцы жніўня мінулага года выкрадальнікам была перададзена належная сума, і на наступны дзень заложнік вярнуўся дадому. Удалося ўстанавіць усіх асобаў, якія маюць дачыненне да выкрадання. Двое з іх, 41-гадовы грамадзянін Германіі (расійскага паходжання) і 25-гадовы грамадзянін Ізраіля, былі затрыманы паліцыяй Германіі і ў цяперашні час знаходзяцца пад вартай. Яшчэ трое ўдзельнікаў злачынства скрыліся ад следства і былі аб'яўлены паліцыяй Германіі ў міжнародны вышук.

Кар. БЕЛТА.

СМЯРОТНЫ СКАЧОК

У Пінску 20-гадовы гараджанін пакончыў з сабой, выкінуўшыся з акна кабінета следчага гараддзела ўнутраных спраў. За некалькі гадзін да трагедыі раней судзімага маладога чалавека затрымалі за крадзеж мабільнага тэлефона. У здзяйсненні злачынства ён прызнаўся і чужую рэч аддаў. А потым скочыў на крэсла, выбіў сабой шыбу і выскачыў у акно. Падзенне з трэцяга паверха аказалася смяротным.

Праверку па факту гібелі праводзіць пракуратура.

Яна СВЕТАВА, Сымон СВІСТУНОВІЧ.

«МЕТАЛІСТАМ» СЦЯНА — НЕ ПЕРАШКОДА

У пошуках нажывы паляўнічых за металам не спыніла нават заводская сцяна, праламаўшы якую, злачынцы дабраліся-такі да «радовішча» з меддзю.

Гэта крымінальнае здарэнне адбылося на тэрыторыі ААТ «Радашковіцкі керамічны завод», дзе ў адным з цэхаў вечарам і паарудавалі невядомыя. Цікавілі злачынцаў электрарухавікі, два з якіх ім удалося разабраць і дастаць адтуль каля 74 кілаграмаў медзі. Кошт выкрадзенага металу — каля 2 мільёнаў рублёў. Злачынства ўчынілі двое жыхароў гарадскога пасёлка Радашковічы.

Ігар ГРЫШЫН.

АРЫШТАВАНА ВІНО НА 140 МЛН

Пасля заключэння Дзяржаўнага экспертна-крыміналістычнага цэнтра МУС стала зразумела, што «мора» канфіскаванага на ААТ «Маладзечнапіва» пладова-ягаднага віна было небяспечным для здароўя патэнцыяльных пакупнікоў...

Супрацоўнікамі падраздзяленняў па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі УУС і РАУС было канфіскавана 14 700 літраў віна «Вермут Бурштынавы» і 89 тысяч літраў вінаматэрыялаў «Вермут Бурштынавы» — на агульную суму 140 мільёнаў рублёў. Гэты напой утрымліваў дэнатурыруючую дабаўку дыэтылфталат.

Ігар ГРЫШЫН.

ПЕРШАЯ СУСВЕТНАЯ — ПАД ЗАВАЛАМІ

Расчышчаючы ад зваленых дрэў лес, рабочыя натыкнуліся на непрыемны «сюрпрыз», які праляжаў у гэтым масіве з часоў Першай сусветнай вайны.

Паблізу вёскі Пронькі Мядзельскага раёна работнікі Нарачанскага лясніцтва знайшлі дзевяць 155-міліметровых артылерыйскіх снарадаў. Вайскоўцы знішчылі боепрыпасы.

Ігар ГРЫШЫН.

Спорт-тайм

Першы блін Занкаўца выйшаў камяком

Няўдалым аказаўся дэбют Эдуарда Занкаўца, новага трэнера мінскага хакейнага клуба «Дынама», у матчы Адкрытага чэмпіянату Беларусі: каманда ўступіла лідару першынства, сталічнаму «Кераміну» — 3:4. Падначаленыя Андрэя Гусава лідзіруюць з 94 ачкамі ў актыве. Вынікі астатніх сустрэч: «Хімвалакно» (Магілёў) — «Брэст» — 3:1, «Хімік-СКА» (Наваполацк) — «Сокал» (Кіеў) — 2:1, «Гомель» — «Віцебск» — 9:3, «Нёман» (Гродна) — «Металург» (Жлобін) — 4:1.

Фота БЕЛТА.

Вяртанне «караля» і «каралевы»

Украінскі баксёр Віталь Клічко, экс-чэмпіён свету па версіі WBC у суперцяжкай вазе, вырашыў вярнуцца на рынг. Нагадаем, што майстру скураной пальчаткі было далучана званне ганаровага чэмпіёна, а значыць, ён мае першачарговае права на паядынак з дзеючым чэмпіёнам свету. Праўда, сустрэчы з Маскаевым можа перашкодзіць абавязковы прэтэндэнт на бой з расіянінам, нігірыец Самуэл Пітар.

Дарэчы, днямі аднавіла сваю кар'еру беларуская «каралева» ядра Яніна Карольчык, алімпійская чэмпіёнка Сіднея-2000. За 3,5 года сваёй адсутнасці на арэне яна паспела нарадзіць дачушку.

БАТЭ прайграў з-за беларуса

Барысаўскі БАТЭ выйшаў у чвэрцьфінал «Кубка чэмпіёнаў Садружнасці» з другога месца ў групе (першае заняў дубль маскоўскага ЦСКА). Сапернікам нашай каманды на першай стадыі плэй-оф стаў тыраспальскі «Шэрыф» (Малдова), які, дарэчы, трэніруе беларускі спецыяліст Леанід Кучук і за які выступае яго сын Аляксей.

Цікава, што ў апошняй гульні ў сваім квартэце «А» супраць казахстанскага «Актобе» беларусы зноў, як і ў матчы з таджыкскім клубам «Рэгар-ТадАз», выйгралі з лікам 2:0. Вызначыўся ўсё той жа Віталь Радзівонаў, прычым з'явіўся ён на полі толькі на 75-й хвіліне — першы гол забіў на 80-й, а другі — з пенальці на 82-й. Нагадаю, што напярэдадні спаборніцтваў галоўны настаўнік БАТЭ Ігар Крыўшэнка назваў «Кубак чэмпіёнаў Садружнасці» толькі этапам падрыхтоўкі да сёлетняга першынства Беларусі. «Наша задача, — сказаў ён, — найлепш падрыхтавацца да новага сезона, а гэтыя матчы маюць статус таварыскіх». І ўсё ж дзеючы чэмпіён краіны і ўладальнік Кубка Беларусі ўжо дасягнуў мінімальнага поспеху нават у меншасці: барысаўчан задавальняла нічыя, але БАТЭ выйграў матч супраць казахстанцаў.

У 1/4 фіналу традыцыйнага турніру ў Маскве прабіўся і літоўскі «Каўнас» (яго сапернікам стаў латвійскі «Вентспілс»), за які гуляюць беларусы Вячаслаў Глеб і Алег Страхановіч. Дарэчы, у матчы апошняга тура супраць МТТУ (Туркменістан) нашы футбалісты забілі два першыя мячы і перамаглі з лікам — 4:0.

Гол нападаючага маладзёжнай зборнай нашай краіны Аляксея Кучука на 21-й хвіліне матча не дазволіў барысаўскаму БАТЭ выйсці ў паўфінал «Кубка чэмпіёнаў Садружнасці». Вызначыўся і яшчэ адзін наш зямляк: Алег Страхановіч зраўняў лік у гульні «Каўнаса» з «Вентспілсам» (1:1), але літоўцы прайгралі-такі па пенальці — 2:3. Дарэчы, адзінаццаціметровы ў складзе «Каўнаса» рэалізаваў беларус Вячаслаў Глеб.

Ірына ПРЫМАК.

Крынічка

*«Цякла тут з лесу невялічка
Травой заросшая крынічка».*

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285-88-81 **№ 3 (221)**

Месяц і расліны

Ураджай на вашым участку напрамую залежыць ад колькасці сонечнага святла і цяпла. Але ж ніяк нельга пакінуць без увагі Месяц, бо існуе бясспрэчная сувязь Месяца з ураджайнасцю і развіццём раслін.

У астралогіі ёсць паняцці «ўраджайныя» і «бясплодныя» знакі задыяка. Да ўраджайных адносяцца **Цялец, Рак, Шалі** (імі кіруюць **Месяц і Венера**), а таксама Скарпіён і Рыбы. Да бясплодных можам аднесці **Вадалея, Льва, Дзеву**. Знакі **Казярог, Авен, Стралец і Блізняты** называюць напалову ўраджайнымі.

Час праходжання Месяцам знака задыяка складае ў сярэднім 2—2,5 сутак. У дні, калі Месяц знаходзіцца ў якім-небудзь з ураджайных знакаў, паляпшаецца рост і сілкаванне раслін. І наадварот, у дні, калі Месяц у бясплодных знаках, жыццёвыя працэсы ў тканках запавольваюцца.

Калі Месяц рухаецца праз знак Авена, трэба сеяць і саджаць тое, што расце хутка і адразу ж ідзе ў ежу. У такі час вырошчвайце салату, перац, памідоры.

У **знаку Цяльца** Месяц добра ўплывае на капусту, моркву, буракі, цыбулю-парэй, сельдэрэй. У гэтыя дні трэба саджаць дрэвы і кусты, а таксама тое, што расце больш марудна, але павінна быць моцным, добра паразімаваць і захавацца да наступнага ўраджаю. **У знаку Блізнятаў** Месяц добра ўплывае на караняплоды, фасолю, суніцы. Перасаджвайце ружы і ажыны.

У **знаку Рака** Месяц добра таксама ўплывае на караняплоды, радыску і рэдзьку, бахчавыя культуры, перац, баклажаны, тое, што таксама адразу ідзе ў ежу. Нічога нельга саджаць ці сеяць з культур, якія растуць у вышыню.

У **знаку Льва** Месяц добра ўплывае па пасадку дрэў і кустоў. Будзьце пільнымі з інструментамі, таму што ў гэтыя дні можна лёгка параніцца і раны будуць доўга зажываць.

У **знаку Дзевы** Месяц добра ўплывае на ўсе дэкаратыўныя кусты. У гэтыя дні можна заняцца разбіўкай парку, саду.

У **знаку Шаляў** Месяц добра ўплывае на пасадку клубневых і стручковых культур (на сходнія дні). Саджаць дрэвы і кусты трэба, калі Месяц расце.

У **знаку Скарпіёна** Месяц уплывае на пасадку памідораў, перцу, баклажанаў, рэдзькі. Гэтыя дні спрыяльнымі будуць для сяўбы і пасадкі лекавых траў і раслін.

У **знаку Стральца** Месяц добра ўплывае на пасадку тых раслін, якія павінны расці ў вышыню. Аднак у гэтыя дні дрэвы і кусты не варта апрацоўваць вострымі інструментамі, лепш за ўсё ў гэтыя дні ніякай апрацоўкі не праводзіць.

У **знаку Казярога** Месяц уплывае на пасадку траў і зялеціва. Казярог наогул даволі ўрадлівы знак, але асабліва — для той агародніны, яе павінна захоўвацца зімой. Толькі вось цыбулю і часнок трэба саджаць, калі Месяц расце.

У **знаку Вадалея** ўсе пасадкі будуць няўдалымі. Месяц дае гаспадару адпачыць.

У з**наку Рыбаў** Месяц добра ўплывае на пасадку шпінату, пятрушкі, салаты, радыскі.

Да ўвагі: у дні маладзіка не варта нічога саджаць і сеяць. Будзьце пільнымі, калі працуеце з вострымі прадметамі: нажом, сякерай, рыдлёўкай. Акрамя таго, маладзік не павінен прыпадаць ні на знак Скарпіёна, ні на знак Рыбаў. Бульбу варта саджаць паміж поўняй і маладзіком.

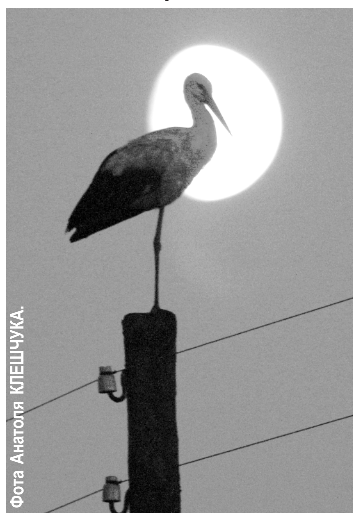

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Праходжанне Месяца па знаках задыяка

Дні лютага	Знакі задыяка
1	Леў
3	Дзева
6	Шалі
8	Скарпіён
11	Стралец
13	Казярог
15	Вадалей
17	Рыбы
19	Авен
21	Цялец
23	Блізняты
26	Рак
28	Леў

Фазы Месяца ў лютым

Поўня	2—9
Апошняя квадра	10—16
Маладзік	17—23
Першая квадра	24 лютага — 3 сакавіка

Агародныя падказкі

◆ Каб прымусіць парэчкі ці агрэст расці ў штамбавай форме, быццам маленькае дрэўца, выкарыстайце такі нескладаны спосаб. Пры пасадцы аднагадовай расліны на яе адзяваюць трубку з поліэтылену або іншага матэрыялу, які не прапускае святло. Яе ніжні канец закопваюць на 10 см, а верхні прыпадымаецца над глебай на пажаданую вышыню штамба. Такія расліны можна садзіць значна бліжэй адна да другой, чым звычайныя кусты.

◆ Сагніце драўляны каромысел накшталт дзіцячага цацачнага лука. Зручнасць гэтай няхітрай самаробкі вы ацэніце, калі давядзецца рыхліць альбо перакопваць зямлю пад кустамі парэчкі. Паднімаеце звісаючыя галінкі на каромысел — і працуеце з задавальненнем.

Замест каромысла можна выкарыстаць П-падобную металічную раму.

Што расце пад яблыняй у вашым садзе

Неяк знаёмы садавод-фермер расказваў, што на самым пачатку справы, калі і сад быў невялікі, ён з задавальненнем праводзіў доследы па апрацоўцы зямлі пад яблынямі розных гатункаў. У адным выпадку зямлю вакол яблыні замульчыраваў саломай і скошанай улетку травой. У другім — пад яблыняй пасеяў траву, усё лета траву скошваў і зносіў у кампосную яму. Пад некалькімі дрэўцамі зямлю палоў. А потым увосень падвёў вынікі. Самы высокі ўраджай быў атрыманы ў першым выпадку, самы нізкі — у другім. На другі год паспрабаваў у якасці мульчы ўнесці здробненую масу лубіну, вынік атрымаўся яшчэ лепшы. Выснову зрабіў канешне — мульчыраваць.

На зялёнае ўгнаенне ў садах можна выкарыстоўваць гарохпялюшку, чырвоную канюшыну, грэчку, віка-аўсяную сумесь, на цяжкіх глебах — конскія бабы, на лёгкіх — сырадэлю. Важная ўласцівасць гэтых раслін — яны лёгка пераносяць цень. Да ценевынослівых культур адносіцца віка азімая і фацэлія.

А вось нямецкія садаводы лічаць, што цудоўным угнаеннем для прыствольных кругоў дрэў, а таксама паміж ягаднымі культурамі з'яўляецца таксама настурцыя. Дастаткова двух-трох раслін на адзін квадратны метр прыствольнага круга. Дайце ёй зацвісці. Кветкі і зялёныя плады можна выкарыстаць у ежу. Надземная частка зімой адамрэ, а карані, якія засталіся ў зямлі, прыцягнуць дажджавых чарвякоў. Настурцыю асабліва рэкамендуюць сеяць пад яблынямі, таму што яна яшчэ адпуджвае зялёную тлю.

Агавам — культурная куманіка

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

«Хачу развесці ў садзе ажыну. Што такое куманіка? Як паводзіць сябе гатунак Агавам», — прасіла расказаць чытачка.

Цікавасць садаводаў-аматараў да гэтай культуры з кожным годам расце, але многія заблыталіся ў назвах. Паспрабуем разабрацца.

У дзікім выглядзе ажына сустракаецца ў лясах Беларусі, насельніцтва даўно ласуецца пладамі гэтай ягады. Першыя ж прамысловыя гатункі ажыны з'явіліся ў пачатку XIX ст. у ЗША, а ў другой палове гэтага ж стагоддзя яе пачалі вырошчваць у Еўропе. У Беларусі першыя гатункі ажыны з'явіліся ў 30-х гадах XX ст.

У прыродзе існуюць два віды ажыны: куманіка і расіянка. Гатунак Агавам адносіцца да культурнай куманікі. Ён самы зімастойкі, заваяваў папулярнасць у садаводаў-аматараў.

У адрозненне ад дзікага віду, які расце на ўзлесках, у ажыны Агавам больш смачныя, салодкія без кіслінкі ягады, вялікі куст, больш ураджай.

Ажыну можна высаджваць вясной і ўвосень. Яна любіць урадлівую глебу, сярэднія суглінкі, але не любіць чыста пясчаную і тарфяную. Вільгацелюбівая культура, пераносіць паўцень, але ўсё ж больш любіць святло, таму і ягады ў сонечным месцы выспяваюць раней. Высаджваць кусты лепш за ўсё на невялікіх схілах, размяшчаючы рады з поўначы на поўдзень, а садзіць у траншэі. Садаводы часцей за ўсё выкарыстоўваюць ямы глыбінёй і дыяметрам 0,5 м. У кожную ямку трэба ўнесці вядро перапрэлага кампосту, дзве шклянкі прасеянага драўніннага попелу і дзве жмені комплекснага мінеральнага ўгнаення. Усё гэта перамяшаць з выкапанай зямлёй і запоўніць яму сумессю.

Першыя два—тры гады пасля пасадкі кусты лепш падкормліваць толькі разведзенымі ў вадзе азотнымі ўгнаеннямі (20 г мачавіны на вядро). У далейшым, рэкамендуюць практыкі, штогод вясной запраўляць у зямлю вядро перагною, дзве жмені комплекснага мінеральнага ўгнаення і дзве шклянкі попелу на куст.

Садзіць на такую глыбіню, каб буйныя пупышкі, якія знаходзяцца ля каранёвай шыйкі, былі засыпаны не больш чым на 2 см. Не будзе памылкі, калі вы садзіце расліну глыбей, але ў такім выпадку пладаносіць яна будзе на год пазней. Пасля пасадкі саджанец абрэзаць, пакінуўшы пянёк 25 см. Для таго, каб куст правільна падвязаць, нацягваецца дрот у два рады. Аднагадовыя парасткі падвязваюць да верхняга, а парасткі, якія вырастуць летам, — да ніжняга ў форме веера, пакідаючы адлегласць паміж імі такім чынам, каб можна было лёгка збіраць ягады, а лісце атрымлівала больш святла. Пасля збору ўраджаю парасткі, якія апладаносілі, засыхаюць — іх варта абрэзаць сякатарам ля самай зямлі. Вясной у ажыны абразаецца верхавіна, бо, як правіла, яна заўсёды аказваецца падмарожанай. Гэты прыём дазваляе павялічыць ураджай на 10—15 працэнтаў. Зразаць трэба да здаровай часткі.

Па той прычыне, што ажына цвіце позна, у асноўным калі міне небяспека замаразкаў, то і плады выспяваюць пазней, чым, напрыклад, у маліны. Кветкі ажыны ў час цвіцення збіраюць многа пчол, чмялёў і іншых насякомых. Калі ажыны дастаткова, то з яе можна зрабіць жывую агароджу. На ажыне амаль не бывае шкоднікаў. Адзінае — яна можа паражацца грыбковымі хваробамі, але гэтага можна пазбегнуць, калі фарміраваць не густы, а рыхлы куст, да якога добра пранікае паветра.

Чорныя ягады не азначаюць, што яны ўжо спелыя, і здымаць іх трэба, калі касцянкі добра запоўняцца, стануць акруглымі. Ягады навобмацак мяккія, лёгка здымаюцца.

Ажына Агавам пладаносіць на мінулагодніх пяцігранных парастках. Пакуль расліна маладая, яна не дае высокіх сцёблаў, але, пачынаючы з трэцяга года плоданашэння, такія парасткі вырастаюць да трохметровай вышыні. Увесь ураджай у асноўным фарміруецца на вышыні больш як 2 м. Каб парасткі не цягнуліся так высока, трэба праводзіць прышчыпку іх у маладым узросце на вышыні 2 м. Вясной усе падвязаныя бакавыя парасткі можна ўкараціць да 50 см.

А за вокнамі студзень

Часта бывае, што вазоны, якія ўсё лета ўпрыгожвалі памяшканне, з надыходам зімы пачынаюць чахнуць, выцягваюцца, лісце ў іх жаўцее. Справа ў тым, што ўмовы для іх памяняліся, сталі больш неспрыяльнымі: менш святла, ад печак і батарэй паветра стала больш сухое, а лішак цяпла прымушае ісці ў рост, у той час як яны маглі б адпачыць ад летняга цвіцення.

Хоць пакаёвая расліны ўсе вечназялёныя, сабраныя яны з усяго свету — з пустынь Афрыкі, з камяністых гор Паўднёвай Амерыкі, з вільготнага Міжземнамор'я. Таму трэба ведаць радаслоўную кожнай расліны і зыходзячы з гэтага ствараць ім належныя ўмовы.

Зімой расліны трэба радзей паліваць, каб карані іх не зведвалі лішкаў вільгаці. Большасці пакаёвых раслін ідзе на карысць апырскванне вадой. Калі гэта праводзіць штодзённа, то расліна будзе лепш расці. Пяшчотныя папаратнікі, якія любяць высокую вільготнасць, будуць не супраць, калі іх апырскваць па некалькі разоў на дзень.

Пры апырскванні раслін лепш выкарыстоўваць мяккую ваду, свабодную ад соляў. Ад жорсткай вады застаюцца лысаватыя ці бураватыя плямы на лісцях, якія сціраюцца ў час купання мокрай анучкай. Тэмпература вады павінна быць на некалькі градусаў вышэй, чым пакаёвая.

Асабліва важна апырскваць расліны пасля перасадкі на працягу 1—2 тыдняў, г. зн. пакуль яны не прыжывуцца канчаткова.

Рэгулярнае апырскванне дзейнічае на расліны спрыяльна, аднак павышае вільготнасць паветра толькі паблізу іх і на непрацяглы час. Павысіць вільготнасць паветра можна, паставіўшы раслінкі на паддоны з вільготным пяском, мохам, торфам ці керамзітам.

Ёсць цэлая група раслін, якія паходзяць з субтропікаў і якім неабходна невысокая тэмпература (цыкламен, мірт, лаўр, цытрусавыя, хвойныя). А ці ўсе ведаюць, што і большасці кактусаў зімой зусім не карысная высокая тэмпература, якая часам бывае ў нашых кватэрах, і паліваць іх трэба яшчэ радзей, чым летам.

Маюць патрэбу ў абрэзцы пеларгоніі (або герані), фуксіі, ружы, азаліі, язмін. Інакш яны выцягваюцца, форма кусціка псуецца. Слабыя зімовыя парасткі бліжэй да вясны можна абрэзаць.

Кветкі, як і людзі, пакутуюць ад скразнякоў, таму адчыняючы фортку, прыміце вазоны з падаконніка, або закрыйце іх газетай ці плёнкай.

Для трапічных раслін — бегоніі, сенполіі, антурыны — вельмі падыходзіць пакаёвая тэмпература, толькі неабходна зямлю паліваць, інакш іх лісце засохне.

Хларафітум — ласунак для кошак, калі дабяруцца, пагрызуць. Таму старайцеся паставіць вазон як мага вышэй. Да таго ж, хларафітум з'яўляецца лепшым ачышчальнікам паветра, чым тлумачыцца яго папулярнасць. Расліна даволі непатрабавальная, добра размнажаецца пучкамі, якія распускаюцца на яго доўгіх парастках. Разумней зрабіў той, хто пасяліў хларафітум на кухні, ён адыгрывае ролю жывога паглынальніка выпарэнняў.

З 1 лютага павялічацца стаўкі мясцовых падаткаў на паслугі сувязі і продаж сотавых тэлефонаў

Як паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе СП ТАА «Мабільная лічбавая сувязь» (Velcom), стаўка падатку на паслугі сувязі павялічыцца да 10 працэнтаў у Мінску (раней яна складала 5 працэнтаў), у Гомельскай (раней 7 працэнтаў) і Магілёўскай абласцях (раней 5 працэнтаў). У той жа час гэта стаўка не зменіцца ў Мінскай вобласці (10 працэнтаў), у Брэсце (7 працэнтаў), Віцебскай (10 працэнтаў) і Гродзенскай (5 працэнтаў) абласцях.

Акрамя таго, адзначаюць спецыялісты прэс-службы, зменіцца таксама падатак на продаж тэлефонных апаратаў, што рэалізуюцца ў цэнтрах абслугоўвання і дылерскіх пунктах мабільных апаратараў. Так, у Мінску і Мінскай вобласці ён складзе 15 працэнтаў ад кошту кожнага тэлефона супраць 5 працэнтаў, устаноўленага раней. У іншых абласцях падатак на продаж застанецца ранейшым — 15 працэнтаў.

Мясцовы падатак штогод устанаўліваецца абласнымі Саветамі дэпутатаў згодна з зацверджаным гадавым бюджэтам кожнага канкрэтнага рэгіёну.

Кар. БЕЛТА.

Умераныя маразы і снег будуць азімым толькі на карысць

Такую думку ў размове з карэспандэнтам БЕЛТА выказаў загадчык аддзела адаптыўнага раслінаводства Навукова-практычнага цэнтра НАН Беларусі па земляробству Канстанцін Шашко.

Паводле яго слоў, працяглае цёплае надвор'е выклікала вялацякучую вегетацыю раслін, садзейнічала росту каранёвай сістэмы, а таксама накапленню ў раслінах цукроў. Накапленне цукроў пры ўмераных маразах садзейнічае паўторнаму загартоўванню пасеваў. Павышаецца ўстойлівасць раслін да больш моцных маразоў, да мінус 15—16 градусаў на ўзроўні вузлоў кушчэння.

Канстанцін Шашко адзначыў, што калі на працягу тыдня пратрымаецца ўмерана марознае надвор'е, то расліны атрымаюць неабходную паўторную загартоўку. Снег, які выпаў будзе для іх толькі спрыяльны.

Таццяна ЛОБАС, БЕЛТА.

Віншую з днём нараджэння ***Вікенція Вікенцьевіча ДУДЗІЧА*** *з г.п. Воранава. Жадаю шчасця, здароўя без лекаў, дабра і спакою і доўгага веку. Заставайся такім жа клапатлівым бацькам і мужам.*
Цешча, в. Яманты.

Адміністрацыя Азёркаўскай СШ Мастоўскага раёна Гродзенскай вобласці
ЗАПРАШАЕ ўсіх былых настаўнікаў і выпускнікоў НА ВЕЧАР, ПРЫСВЕЧАНЫ 60-ГОДДЗЮ ШКОЛЫ.
Чакаем вас 3 лютага а 16 гадзіне ў памяшканні школы.

У суд Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак ***Мусаметава Палатжана Дасматавіча***, 04.05.1968 года нараджэння, ураджэнца с. Карабулак Самрскага раёна Чымкенцкай вобласці (Казахстан). Апошняе вядомае месца жыхарства — в. Пясценькі, (вул. Цэнтральная, дом 23) Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра П.Д. Мусаметава, паведаміць іх суду Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне Старшыні Камітэта дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь Ломацю Зянону Кузьмічу ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам — смерцю МАЦІ.

БЕЛАРУСБАНК

Условия договора срочного банковского вклада в белорусских рублях «Падарунак»

1. Вкладополучатель обязуется:
1.1. обеспечить сохранность вклада, своевременность исполнения своих обязательств по договору срочного банковского вклада в белорусских рублях «Падарунак» (далее по тексту — Договор) и банковскую тайну Вкладчика.
1.2. возвратить вклад или его часть в структурном подразделении Вкладополучателя, в котором ведется вкладной счет по договору, или в ином месте, определяемом Вкладополучателем:
1.2.1. в день наступления срока возврата вклада — по первому требованию Вкладчика;
1.2.2. при истребовании вклада или его части в период до наступления срока возврата вклада и при хранении вклада в течение 5 дней после его предъявления соответствующего требования Вкладчиком, по вкладу, срок хранения которого истек, в течение трех дней со дня предъявления соответствующего требования Вкладчиком.
1.3. оказывать услуги по вкладу, установленные Вкладополучателем;
1.4. в случае неисполнения, ненадлежащего исполнения своих обязательств по возврату вклада, выплате дохода по вкладу или при расторжении договора по требованию Вкладчика вследствие ненадлежащего исполнения или неисполнения Вкладополучателем своих обязательств по договору — возвратить вклад, выплатить доход по вкладу в соответствии с договором и уплатить штраф, предусмотренный настоящими Условиями, — по первому требованию Вкладчика.
2. Вкладчик обязуется:
2.1. оплачивать услуги, оказываемые Вкладополучателем, в соответствии с п. 1.3. настоящих Условий, в размере, определенном Вкладополучателем, в момент оказания соответствующей услуги.
3. Вкладополучатель имеет право:
3.1. при неисполнении Вкладчиком п. 2.1. настоящих Условий не оказывать Вкладчику услуги по вкладу.
4. Вкладчик имеет право:
4.1. в любой момент расторгнуть настоящий Договор по основаниям, предусмотренным законодательством Республики Беларусь, в том числе в случае неисполнения или ненадлежащего исполнения Вкладополучателем своих обязательств.
5. Порядок совершения операций по вкладу.
5.1. Начисление дохода по вкладу производится, исходя из фактического количества дней в году (365 или 366 в високосном году). Доход по вкладу начисляется за каждый календарный день года, исходя из фактического остатка суммы вклада.
5.1.1. Расходная операция по вкладу, совершенная в период до дня наступления срока возврата вклада, не влечет пересчета по пониженной процентной ставке суммы причитающегося дохода, если расходная операция совершается в пределах неистребованного остатка суммы вклада, присоединенного Вкладополучателем к остатку вклада.
5.2. Если иное не предусмотрено настоящими Условиями, ни до истечения срока возврата вклада доход выплачивается путем присоединения к остатку вклада в день истечения каждого месяца хранения вклада, начиная со дня заключения договора.
Выплата дохода путем присоединения к остатку вклада производится также:
■ в день совершения расходной операции в соответствии с п. 5.3. настоящих Условий;
■ в день наступления срока возврата вклада;
■ в день закрытия вкладного счета;
■ в срок, указанный в п. 5.4. настоящих Условий.
5.3. При совершении до дня наступления срока возврата вклада расходной операции по вкладу (за исключением операций, указанных в п.п. 5.1.1 настоящих Условий) Вкладчиком, его наследником либо иным лицом, имеющим право совершать расходные операции по вкладу (по исполнительным документам, по доверенности и т.п.), за период со дня заключения договора до дня совершения указанной расходной операции производится перерасчет по пониженной процентной ставке суммы дохода, причитающегося к выплате, из расчета размера процентной ставки, действовавшей по вкладу до востребования в белорусских рублях с учетом ее изменения за фактический срок хранения вклада).
Вкладополучатель определяет разницу между фактически выплаченным Вкладчику доходом и начисленным по пониженной процентной ставке.
Если выплаченный доход превышает сумму начисленных процентов по пониженной процентной ставке, Вкладополучатель производит зачет встречных однородных требований и совершает расходную операцию после уменьшения остатка вклада на сумму образовавшейся разницы.
5.4. Начиная со дня наступления срока возврата вклада, а также со дня совершения расходной операции в соответствии с п. 5.3. настоящих Условий, вклад (остаток вклада) хранится с начислением дохода в размере процентной ставки, действующей по вкладу до востребования в белорусских рублях с учетом изменения ее размера за фактический срок хранения вклада (остатка вклада). Сумма начисленного дохода выплачивается путем присоединения к вкладу (остатку вклада) в последний день каждого месяца. Приходные операции по вкладу (кроме присоединения процентов) не производятся.
5.5. При заключении договора с РУП «Белпочта» от имени Вкладополучателя — срок вклада исчисляется, начисление процентов осуществляется со дня передачи физическим лицом наличных денежных средств РУП «Белпочта». С момента передачи физическим лицом наличных денежных средств РУП «Белпочта» все обязательства перед Вкладчиком, вытекающие из договора банковского вклада, несет Вкладополучатель.
6. Прочие условия.
6.1. За день истечения сроков, указанных в первой части п. 5.2. настоящих Условий, принимается день, который по названию своего числа месяца является таким же, что и название числа месяца дня заключения договора. Если день истечения вышеуказанных сроков приходится на месяц, в котором нет соответствующего числа, то днем истечения срока является последний день такого месяца.
6.2. Вкладополучатель, в случае неисполнения или ненадлежащего исполнения своих обязательств по возврату вклада, выплате дохода по вкладу, обязуется уплатить Вкладчику штраф в размере одной базовой величины на день выплаты, определенной в соответствии с законодательством Республики Беларусь.
6.3. Вкладополучатель несет ответственность, установленную законодательством Республики Беларусь, за привлечение вкладов (депозитов) без лицензии либо в период отзыва лицензии.

Условия договора срочного банковского вклада в иностранной валюте «Праздничный»

1.Вкладополучатель обязуется:
1.1. обеспечить сохранность вклада, своевременность исполнения своих обязательств по договору срочного банковского вклада в иностранной валюте «Праздничный» (далее по тексту — Договор) и банковскую тайну Вкладчика;
1.2. возвратить вклад или его часть в структурном подразделении Вкладополучателя, в котором ведется вкладной счет по договору, или в ином месте, определяемом Вкладополучателем, по первому требованию Вкладчика;
1.3. оказывать услуги по вкладу, установленные Вкладополучателем;
1.4. в случае неисполнения, ненадлежащего исполнения своих обязательств по возврату вклада, выплате дохода по вкладу или при расторжении договора по требованию Вкладчика вследствие ненадлежащего исполнения или неисполнения Вкладополучателем своих обязательств по договору — возвратить вклад, выплатить доход по вкладу в соответствии с договором и уплатить штраф, предусмотренный настоящими Условиями, — по первому требованию Вкладчика.
2. Вкладчик обязуется:
2.1. оплачивать услуги, оказываемые Вкладополучателем, в соответствии с п. 1.3. настоящих Условий, в размере, определенном Вкладополучателем, в момент оказания соответствующей услуги.
3. Вкладополучатель имеет право:
3.1. при неисполнении Вкладчиком п. 2.1. настоящих Условий не оказывать Вкладчику услуги по вкладу.
4. Вкладчик имеет право:
4.1. в любой момент расторгнуть настоящий Договор по основаниям, предусмотренным законодательством Республики Беларусь, в том числе в случае неисполнения или ненадлежащего исполнения Вкладополучателем своих обязательств.
5. Порядок совершения операций по вкладу.
5.1. Начисление дохода по вкладу производится, исходя из фактического количества дней в году (365 или 366 в високосном году). Доход по вкладу начисляется за каждый календарный день года, исходя из фактического остатка суммы вклада.
5.1.1. Расходная операция по вкладу, совершенная в период до дня наступления срока возврата вклада, не влечет пересчета по пониженной процентной ставке суммы причитающегося дохода, если расходная операция совершается в пределах неистребованного остатка суммы вклада, присоединенного Вкладополучателем к остатку вклада.
5.2. Если иное не предусмотрено настоящими Условиями, ни до истечения срока возврата вклада доход выплачивается путем присоединения к остатку вклада в день истечения каждого месяца хранения вклада, начиная со дня заключения договора.
Выплата дохода путем присоединения к остатку вклада производится также:
■ в день совершения расходной операции в соответствии с п. 5.3. настоящих Условий;
■ в день наступления срока возврата вклада;
■ в день закрытия вкладного счета;
■ в срок, указанный в п. 5.4. настоящих Условий.
5.3. При совершении до дня наступления срока возврата вклада расходной операции по вкладу (за исключением операций, указанных в п.п. 5.1.1 настоящих Условий) Вкладчиком, его наследником либо иным лицом, имеющим право совершать расходные операции по вкладу (по исполнительным документам, по доверенности и т.п.), за период со дня заключения договора до дня совершения указанной расходной операции производится перерасчет по пониженной процентной ставке суммы дохода, причитающегося к выплате, из расчета размера процентной ставки, действовавшей по вкладу до востребования в иностранной валюте (с учетом ее изменения за фактический срок хранения вклада).
Вкладополучатель определяет разницу между фактически выплаченным Вкладчику доходом и начисленным по пониженной процентной ставке.
Если выплаченный доход превышает сумму начисленных процентов по пониженной процентной ставке, Вкладополучатель производит зачет встречных однородных требований и совершает расходную операцию после уменьшения остатка вклада на сумму образовавшейся разницы.
5.4. Начиная со дня наступления срока возврата вклада, а также со дня совершения расходной операции в соответствии с п. 5.3. настоящих Условий, вклад (остаток вклада) хранится с начислением дохода в размере процентной ставки, действующей по вкладу до востребования в иностранной валюте с учетом изменения ее размера за фактический срок хранения вклада (остатка вклада). Сумма начисленного дохода выплачивается путем присоединения к вкладу (остатку вклада) в последний день каждого месяца. Приходные операции по вкладу (кроме присоединения процентов) не производятся.
6. Прочие условия.
6.1. При выплате вклада либо его части и/или процентов по вкладу наличной иностранной валютой Вкладополучатель покупает у Вкладчика часть валюты, подлежащей выплате только монетами, по курсу на день покупки валюты, установленному в обменном пункте (кассе) Вкладополучателя, осуществляющем покупку.
6.2. За день истечения сроков, указанных в первой части п. 5.2. настоящих Условий, принимается день, который по названию своего числа месяца является таким же, что и название числа месяца дня заключения договора. Если день истечения вышеуказанных сроков приходится на месяц, в котором нет соответствующего числа, то днем истечения срока является последний день такого месяца.
6.3. Вкладополучатель, в случае неисполнения или ненадлежащего исполнения своих обязательств по возврату вклада, выплате дохода по вкладу, обязуется уплатить Вкладчику штраф в размере одной базовой величины на день выплаты, определенной в соответствии с законодательством Республики Беларусь.
6.4. Вкладополучатель несет ответственность, установленную законодательством Республики Беларусь, за привлечение вкладов (депозитов) без лицензии либо в период отзыва лицензии.

Дополнительную информацию по размещению денежных средств Вы можете получить в любом учреждении банка или на веб-сайте банка http://www.belarus-bank.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 27.10.2006 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь.

ДРУГОЕ НАРАДЖЭННЕ «ГОЛАСА РАДЗІМЫ»

Гэтае папулярнае выданне сярод суайчыннікаў, якія па волі лёсу апынуліся за мяжой, але не хочуць парываць сувязі з Радзімай, пастаянна цікавяцца звесткамі і навінамі адтуль, цяпер выходзіць у абноўленым фармаце. Газета з гэтага года распаўсюджваецца ў якасці ўкладкі да «іншаземнага» беларускага выдання «The Minsk times» (Мінскі час). Яго аўдыторыя: краіны, з якімі ў Беларусі склаліся ці складваюцца прыязныя і ўзаемавыгадныя адносіны.

— Адсюль і логіка спалучэння двух выданняў, якія ў пэўнай ступені маюць аднолькавыя адрасы дастаўкі газет, — гаворыць рэдактар «The Minsk times» і па сумяшчальніцтву рэдактар «Голаса Радзімы» Віктар Харкоў. На яго думку, беларускамоўная газета ў выніку набыла сучаснае паліграфічнае афармленне, што вельмі важна для яе паспяховага распаўсюджвання за мяжой і ўдала па зместу дапаўняе «The Minsk times».

— «Голас Радзімы» — вельмі ўдалая назва, яна шчырая, эмацыянальна афарбаваная, узнёслая і зразумелая па сутнасці. Таму мы і надалей будзем рабіць усё магчымае, каб нашы чытачы на розных кантынентах, вобразна кажучы, яшчэ больш дакладна адчувалі пульс жыцця сучаснай незалежнай Беларусі, — гаворыць Віктар Харкоў.

Нагадаем, сёння ў свеце па-за межамі Беларусі пражывае тры з паловай мільёны этнічных беларусаў. У многіх краінах дзейнічаюць дыяспары, грамадскія аб'яднанні нашых суайчыннікаў. Менавіта гэтыя людзі — чытацкая аўдыторыя «Голаса Радзімы».

— Мы ж паспрабуем зрабіць так, каб друкаванае слова адгукнулася ў сэрцы, а мова ўскалыхнула памяць, адрадзіла ўспамін аб былых мясцінах жыцця. Разам прыгадаем і гісторыю, — кажа рэдактар газеты. Цяпер ужо штотыднёвік «Голас Радзімы» хутка заявіць аб сабе ў Інтэрнэце.

Леанід ТУГАРЫН.

Тэлесеткі

Перамена роляў у цырку

Ужо на другім рэаліці-шоу «Зорны цырк», якое канал АНТ прадставіць у суботу, 27 студзеня, хтосьці з удзельнікаў пакіне праект. Нагадаем, у лік намінантаў па выніках першых выступленняў трапілі Сяргей Савіцкі і Ганна Мацюкова.

Яны і выступяць першымі, прадставіўшы гледачам нумар з хулахупамі. Пасля гэтага вядучыя агучаць вынікі SMS-галасавання публікі, і адзін з удзельнікаў развітаецца са сваімі сябрамі. Затое другі стане на гэта шоу «недатыкальным», журы не будзе ацэньваць ягонае выступленне, а значыць, адзін і той жа чалавек не можа двойчы запар трапіць у намінацыю.

З цягам часу, па меры таго як удзельнікі будуць пакідаць праект, цыркавыя нумары тых, хто застаўся, будуць рабіцца даўжэйшымі і больш складанымі. Аб гэтым «Звяздзе» расказалі ў прэс-службе АНТ, гэтаксама як і аб тым, чым парадуюць удзельнікі «Зорнага цырка» на другім шоу. Усяго за тыдзень наваяўленыя артысты павінны развучыць і паказаць наступныя нумары:

— скакалкі (Святлана Белазерскіх, Георгій Волчэк і... Вячаслаў Харанека);

— палотны ў паветры (Вольга Баранская);

— нумар з малпамі (Люся Лушчык);

— хлысты (Павел Кежа, Алена Грышанава);

— хадулі і жангліраванне (Віктар Арцёмаў, Наталля Радзіна, Юрый Каштанаў).

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.
Фота прадастаўлена каналам АНТ.

Фестывалі

БЕЛАРУСКІ НАПАЛЕОН І ЯГОНАЯ ВЕЧНАСЦЬ

сталі галоўнай тэмай фестывалю камернай музыкі ў Заслаўі

Па малюнках Напалеона Орды сёння можна ўявіць тую Беларусь, якая існавала амаль два стагоддзі таму. Сядзібы і палацы, гарады і мястэчкі, якія бачыў, і проста краявіды, родныя і мілыя сэрцу, ён пераносіў на паперу, стаўшы не толькі адным з выдатных мастакоў нашай мінуўшчыны, але захавальнікам знакаў гісторыі для нашчадкаў. Якая музычная тэма магла б падысці да гісторыі самога Напалеона Орды? Хутчэй за ўсё — тая, якую ён марыў напісаць. І дзеля гэтага браў урокі музыкі ў самога Фрэдэрыка Шапэна...

Сёлета ў Беларусі адзначаецца 200-годдзе з дня нараджэння Напалеона Орды — мастака і кампазітара. Першым балем у яго гонар можна лічыць фестываль «Заслаўе-2007», які прайшоў у старажытным горадзе ў сёмы раз. Яго наладзіў Нацыянальны канцэртны аркестр Беларусі пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінберга сумесна з Заслаўскім гарадскім саветам і Мінскім аблвыканкамам. Гэта адзін з тых фестываляў, дзе сёння можна пачуць старадаўнюю беларускую музыку і закрануць у сваёй душы патрыятычныя ноткі.

Вучыцца патрыятызму можна хоць бы на прыкладзе выдатных асобаў, пра якіх сёння мы гаворым з піетэтам і ўдзячнасцю. На прыкладзе Напалеона Орды, лёс якога распарадзіўся так, што пабываўшы ў розных краінах, пажыўшы ў Еўропе, ён усё роўна імкнуўся на радзіму.

...У вёсцы Варацэвічы, тады Пінскага павета, у сям'і інжынера-фартыфікатара нарадзіўся сын. Наўрад тады хтосьці вылучаў дзяцей з тэхнічным складам розуму і гуманітарным. Напалеон мог бы таксама стаць інжынерам. У Віленскім універсітэце ён вывучаў матэматыку. Але яна не зрабілася яго лёсам... дзякуючы патрыятычнаму настрою юнака, які стаў членам аднаго з тайных студэнцкіх таварыстваў. За гэта яго выключылі з універсітэта. А потым давялося і радзіму пакінуць — з-за ўдзелу ў паўстанні супраць царызму.

Парыж адкрыў беларускаму Напалеону шлях да прафесійнага мастацтва. Малявацць ён вучыўся ў студыі Жэрара. Ён пасябраваў з Шапэнам, браў урокі ігры на фартэпіяна ў яго і ў Ферэнца Ліста. Яны ж былі першымі знатакамі кампазітарскіх здольнасцяў Орды. Ён сам стаў пісаць паланэзы, мазуркі, вальсы, накцюрны...

Але разам з музыкай Напалеона Орды ў Заслаўі ў выкананні камерных калектываў Нацыянальнага канцэртнага аркестра гучалі творы яго сучаснікаў — Шапэна, Ліста, Берліёза, Шумана, Мендэльсона. Напэўна, паўтара стагоддзя таму музыка самога Орды гучала зусім інакш, сёння прафесійныя музыканты робяць яе перакладанні для самых розных музычных складаў. Напрыклад, заслаўчане аднымі з першых паслухалі новы калектыў — струнны квартэт.

Па музыцы Напалеона Орды сёння можна ўявіць дух тых часоў, іх рамантыку і пачуцці людзей, якія ведалі, дзеля чаго жывуць. Такая музыка гучала калісьці ў сядзібах, на вечарынах, святах. І нават на канцэртах, якія даваў і сам Орда. Яго памкненні былі ацэненыя — ён нават быў прызначаны кіраўніком Італьянскай оперы ў Парыжы. Але цалкам сваім там стаць не змог. І як толькі стала магчыма — калі абвясцілі амністыю ўдзельнікам паўстання — вярнуўся на радзіму. Але з музыкай не парваў: даваў прыватныя ўрокі, нават напісаў і выдаў «Граматыку музыкі». Яму было важна стаць карысным менавіта для сваёй зямлі. Яна ж дала яму вечны прыстанак — у фамільным склепе ў родным Янаве (цяпер Іванаве). Але музыку Орды сёлета, напэўна, можна будзе пачуць па ўсёй Беларусі.

Ларыса ЦІМОШЫК.

«СКРЫЖАВАННІ»

Менавіта так называецца персанальная фотавыстава старшыні праўлення народнага фотаклуба «МІНСК», члена рады Беларускага грамадскага аб'яднання «Фотамастацтва», ганаровага члена магілёўскага фотаклуба «Вясёлка» і львоўскага фотаклуба Яўгена Карпавіча Казюлі, прысвечаная 70-гадоваму юбілею аўтара, якая адкрылася ў Нацыянальным музеі гісторыі і культуры Беларусі.

Яўген Казюля — адзін са старэйшых фатографаў Беларусі, нарадзіўся ў 1936 годзе ў Мінску і амаль пяцьдзесят гадоў жыцця прысвяціў фатаграфіі — спачатку як фотааматар, а потым і як фотакарэспандэнт газеты «Голас Радзімы» і інфармацыйнага агенцтва БелТА. Ён удзельнік 98 рэспубліканскіх, рэгіянальных і міжнародных фотавыстаў.

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

У экспазіцыю гэтай выставы ўвайшло 95 прац. Гэта фотапартрэты як простых людзей («Ткачыха», «Вясковец», «Светлая бабуля»...), так і знакамітых (пісьменніка Васіля Быкава, гісторыка Міколы Улашчыка, акцёра Расціслава Янкоўскага...), тыя мясціны, па якіх вандраваў Яўген Карпавіч. Абсалютна асэнсаваным быў выбар аўтара на карысць чорна-белай фатаграфіі.

Выстава працягнецца да 28 студзеня.

Лана ТАРАСЕВІЧ.

Сёння

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	8.08	16.36	8.28
Віцебск —	8.03	16.20	8.17
Магілёў —	7.58	16.26	8.28
Гомель —	7.49	16.29	8.40
Гродна —	8.22	16.52	8.30
Брэст —	8.16	16.59	8.43

Месяц
Першая квадра 26 студзеня. Месяц у сузор'і Цяльца.

Імяніны
Пр. *Таццяны, Пятра, Савы.*
К. *Ірэны, Таццяны, Эльвіры, Генрыха, Мілаша, Паўла, Яна.*

Надвор'е на заўтра

...у суседзяў

ВАРШАВА	-7 — -5 °C	Без ападкаў
ВІЛЬНЮС	-8 — -6 °C	Без ападкаў
КІЕЎ	-2 — 0 °C	Без ападкаў
МАСКВА	-13 — -11 °C	Без ападкаў
РЫГА	-5 — -3 °C	Без ападкаў
С-ПЕЦЯРБУРГ	-8 — -6 °C	Без ападкаў

Дзве даты

25 студзеня

Студэнцкае свята — Таццянін дзень.

1832 год — нарадзіўся Іван Іванавіч Шышкін, вядомы рускі мастак, адзін з буйнейшых майстроў рэалістычнага пейзажнага жывапісу. Часта прыязджаў у Беларусь, напісаў шэраг пейзажаў беларускага Палесся (гэтыя работы былі выстаўлены ў Пецярбургскай акадэміі мастацтваў), стварыў некалькі дзесяткаў эцюдаў пра Белавежскую пушчу. Сярод іх — «Ссечаны дуб», «У Белавежскай пушчы», «Буралом» і інш. У Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі зараз захоўваюцца 15 жывапісных палотнаў мастака.

1926 год — амерыканскі хірург Б. Мойніхан першым зрабіў выснову, што курэнне можа стаць прычынай ракавых захворванняў.

Цытата дня:

«Каб траціць грошы з розумам, трэба спачатку добра патраціцца на розум».

Леанід Сухарукаў.

УСМІХНЁМСЯ!

Сустракаюцца два суседы.
— Віншую, сябра! Ты ўсё ж памірыўся са сваёй жонкай! Учора я бачыў, як вы разам пілавалі дровы.
— Не дровы, а мэблю!

☺

Малады сімпатычны студэнт шукае спадарожніцу жыцця заможнага бізнэсмена.

☺

Калі прапаноўваюць грошы, ніхто не скардзіцца на дрэнны слых.

☺

— Ты што такі сумны?
— Да зубнога хадзіў, зубы рваць...
— Бедалага! І шмат вырваў?
— 50 000 рублёў!

☺

Кандуктар падыходзіць у аўтобусе да п'янага мужыка.
— Мужчына, грошы за праезд!
П'яны, адцягваючы кішэню:
— Сып сюды...

☺

— Уяві сабе дарагая, мы дзесяць год жывём разам — і ніводнай спрэчкі!
— Ведаю, баязлівец няшчасны!

Народная энцыклапедыя

Хто ў доме гаспадар?

Або Чым пачаставаць Дамавіка

У адпаведнасці з больш познім па часе распаўсюджання сярод усходніх славян хрысціянскім календаром, практычна кожны дзень года прысвечаны ўшанаванню таго ці іншага святога, які з цягам часу шмат у чым «пераняў» функцыі старажытнаславянскіх багоў. Адным з найбольш паважаных некалі боствам быў Хатнік, або Дамавік. Фалькларыстычныя даследаванні апошняга часу ўсё больш пераконваюць у тым, што некалі дамавік лічыўся паўнапраўным гаспадаром хаты і ўвасабляў сабой душы ўсіх памерлых продкаў, тых прадстаўнікоў роду, якія пакаленне за пакаленнем жылі ў гэтай хаце.

Высокі статус пачцівага ўладара жытла і адначасова духа-ахоўніка, які надорваў жыццём усіх дамачадцаў, вымагаў надзвычай паважлівага стаўлення да яго. На працягу года існавала некалькі дзён, калі сям'я ўступала з ім у абрадавы дыялог з мэтай уміласціўлення і заручэння на далейшую спагаду. Дыялог з духам продкаў меў сімвалічны характар. Акрамя малітоўна-замоўных слоў-пажаданняў, гаспадары ладзілі для яго спецыяльную рытуальную вячэру.

Адным з найбольш вядомых дзён ушанаванняў з'яўляецца адвячорак 26 студзеня — у ноч на Фёдара Студзіта. Пачастунак для дамавіка быў наступным: на стол ставілі салодкую кашу, кубачак малака, клалі лусту хлеба. Тым самым спадзяваліся, што «гаспадар» хаты будзе надзейна ахоўваць яе ад бяды і нястач. Этнаграфічныя звесткі сведчаць пра тое, што самай галоўнай стравай у кантэксце выканання рытуалу была салодкая каша. І гэта зусім не выпадкова, таму што якраз гэта рытуальная страва была неад'емным спадарожнікам шматлікіх беларускіх святкаванняў, як урачыстых, так і жалобных.

«Рытуальную» кашу варылі на вадзе ці на малацэ з зерня пшаніцы, проса або грэчкі, але практычна ніколі не выкарыстоўвалі зерне самай свяшчэннай для беларуса збажыны — жыта; часам яе маглі гатаваць з мукі. Першым і бадай што самым галоўным момантам з'яўлялася шматлікасць выкарыстоўваемых гатункаў зерня, што і павінна было аказаць уплыў на пладаноснасць, дабрабыт і сямейнае багацце. Другі аспект сімвалізацыі абапіраўся на здольнасць кашы павялічвацца ў аб'ёме («расці»), што, паводле вераванняў нашых продкаў, садзейнічала росту і дастатку як у сям'і, так і ў гаспадарцы. Тымі ж самымі акалічнасцямі матывавалася выкарыстанне кашы ў вясельных абрадах, пры нараджэнні і хрышчэнні дзіцяці, у калядных і іншых святкаваннях на працягу года, у жывёлагадоўчых абрадах, перш за ўсё звязаных з ацёлам, у абрадах, выконваемых падчас будаўніцтва хаты. Але, нягледзячы на такі шырокі спектр ужывання, каша стала сакральнай стравай для душ памерлых, а таксама дамавіка, вадзяніка і г. д.

У залежнасці ад абраду, рытуальная каша атрымлівала і сваю назву: калядная каша-куцця, Васільева каша, Бабіна каша. У сваю чаргу гэта ж рытуальная каша дала назву каляндарным святам, напрыклад, Бабіна каша (8 студзеня), Посная куцця (6 студзеня), Шчодрая куцця (13 студзеня), Вадзяная куцця (18 студзеня) — асноўныя святочныя дні на Каляды.

На Палессі ў калядныя вечары дзяўчаты варажылі аб сваёй будучыні з выкарыстаннем кашы: яе клалі на зруб калодзежа і сачылі, чыя хутчэй у калодзеж зваліцца, тая дзяўчына хутчэй і замуж пойдзе.

Каша была абавязковай рытуальнай стравай у абрадах радзіннага цыкла, што, паводле ўяўленняў нашых продкаў, павінна было забяспечыць нованароджанаму здароўе, дабрабыт, шчасце, а парадзісе — далейшую пладавітасць. На хрэсьбінах, напрыканцы застолля, бабка-павітуха прыносіла гаршчок з кашай: «пасля кашы няма другой пашы». Гаршчок накрывалі ручніком і падымалі высока да столі, тым самым жадалі, каб дзіця расло хутка, высока, было здаровым і моцным. Затым усе прысутныя павінны былі выкупіць долю дзіцяці: для гэтага бабцы давалі грошы і прасілі аддаць кашу. Частку сабраных талакой грошай аддавалі бабцы, астатнія — парадзісе «на пялёнкі». Больш за іншых грошай давалі хросныя бацькі, якія і атрымлівалі гаршчок з кашай. Пасля гэтага гаршчок разбівалі аб стол, так, каб ён рассыпаўся на кавалкі. Па стану самой кашы варажылі аб будучым жыцці дзіцяці: калі каша рассыпалася па стале, то гэта было дрэнным знакам, калі ж яна захоўвала форму гаршка, гэта лічылася добрай прыкметай. Пасля гэтага кашу дзялілі паміж усімі прысутнымі. Частку гэтай «долі» трэба было з'есці, каб дзіця хутка пачало размаўляць, а частку аднесці дадому, каб пачаставаць сваіх дзяцей. Калі жанчына доўгі час не магла зацяжарыць, яна прасіла забраць са стала чарапкі ад разбітага гаршка.

Каша займала цэнтральнае месца і на вяселлі. Кашу ў адной місе на абодвух ставілі перад маладымі. На працягу ўсяго вяселля ім дазвалялася есці толькі гэту страву, каб у іх нарадзіліся здаровыя дзеці. На Палессі, калі нявеста захавала да вяселля цнатлівасць, маладым варылі салодкую кашу, калі ж не, у кашу сыпалі шмат солі і перцу, каб маладыя елі і плакалі. Спецыяльную кашу падавалі на стол і для гасцей.

Асаблівую ролю каша выконвала на жалобным стале. Памінальнае застолле пасля пахавання распачыналі менавіта з куцці (колива, кануна). Звычайна гэту кашу варылі з ячменю, у яе дадавалі мёд, разынкі, мак, сухафрукты. «Памінальную» кашу варылі і ў дні ўшанавання продкаў на працягу года: на Каляды, перад Масленкай, на Радаўніцу — бацькоўскі дзень на Фаміным тыдні, на Тройцу, у дзень ушанавання святога Дзмітрыя, на Восеньскія Дзяды і г.д. Звычайна, першую лыжку такой кашы клалі на падаконнік, каб душы памерлых продкаў прыйшлі ўначы пачаставацца.

Кашу як рытуальную страву выкарыстоўвалі і ў час будаўніцтва хаты. Калі падымалі бэльку, то да яе прывязвалі гаршчок з кашай, загорнуты ў кажух. Гэта рабілі для таго, каб у хаце заўсёды быў прыбытак і дабрабыт. Адзін з рытуалаў улазін — зварыць кашу ў старой хаце і перанесці яе ў новую, каб разам з ёй у новую хату перайшлі поспех, сямейнае шчасце і дабрабыт. Кашу, звараную ў печы старой хаты, загортвалі ў ручнік, кланяліся на ўсе бакі і абавязкова запрашалі з сабой у новую хату дамавіка.

Такім чынам, у аснове рытуальнага дыялогу з душамі продкаў, з гаспадаром-дамавіком была каша, кожнае зярнятка якой — нябесныя зоры-знічкі вашых далёкіх папярэднікаў. Узгадайце іх добрым словам-малітвай, падзяліцеся ласункам-пачастункам, каб у хаце былі лад і сямейнае шчасце.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, А. МЯСНІКОЎ, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287-19-19; аддзелаў: пісьмаў — 287-18-64, падпіскі і распаўсюджвання — 287-18-51, юрыдычнага — 287-19-68, сакратарыята — 292-05-82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292-44-12; «Мясцовае самакіраванне» — 292-21-03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20-37-98, Віцебску: 24-31-92, Гродне: 43-25-29, Гомелі: 74-13-92, Баранавічах: 7-26-02, Магілёве: 32-74-31; бухгалтэрыі: 292-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах тэл./факс: 287-17-79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292-04-52.
html: www.zvyazda.minsk.by E-mail: info@zvyazda.minsk.by
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.
Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 37.095. Індэкс 63850. Зак. № 466. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12